

Дзіцячы мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

Год выдання 37-ы
№ 13 (2282)
14 лютага 1969 г.
ПЯТНІЦА
Цана 4 кап.

Шчымя. Толькі чуць, як шамаціць старонкі. Людзі чытаюць... Гэты дзіма зроблены ў чытальнай зале Іўсенаўскай раённай бібліятэкі. Тут заўсёды шмат наведвальнікаў. Раённая бібліятэка ўключылася ва Усеўсёўскае агляда бібліятэкі, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна. Надаўна ў чытальнай зале аформлена багатая выстаўка грамадзянскага мастацтва, зараз праводзіцца бібліяграфічная агляда, вусныя часопісы. Фота У. НІКАЛАЕВА.

АБМЕРКАВАННЕ ЮБІЛЕЙНАЙ МАСТАЦКАЙ

Каля двух месяцаў у Дзяржаўным мастацкім музеі БССР экспанавалася рэспубліканская мастацкая выстаўка «50 год БССР і КПБ». Гэтая выстаўка прыцягнула да сябе вялікую ўвагу грамадскасці і з'явілася вельмі падзейнай мастацкай жывіцай. Сявацкая Беларусь. Яна шмат раз засядавала, што беларускі мастак паспяхова развівае традыцыі айчынскага рэалістычнага мастацтва, ствараючы зместы, высокія па ўзроўні творчай культуры карціны і скульптуры, эстампы і творы дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Наша сучаснасць і славы гістарычны шлях роднага народа пад кіраўніцтвам партыі камуністаў — у цэнтры ўвагі беларускага вывучэння мастацтва.

Пра ўсё гэта гаварылася на абмеркаванні выстаўкі, якое адбылося 11 лютага. Пасля ўступнага слова старшын прайменна Саюза мастакоў В. Грамыкі прысутныя на абмеркаванні праслухалі даклады мастацтвазнаўцаў У. Бойкі — пра жывапіс і графіку, І. Епанцавай — пра скульптуру, В. Гаўрылава — пра дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва. У спрэчках выступілі мастацтвазнаўца С. Міско, мастакі Л. Дударчыка, Л. Лейтман, Я. Зяіцаў. Вынікі абмеркавання падаў намеснік міністра культуры БССР Ю. Міхневіч.

ПАКАЗВАЮЦЬ МАСТАКІ УКРАЇНЫ

Пяроўная выстаўка выяўленчага мастацтва мастакоў Украіны адкрылася 11 лютага ў Мінску. У рэспубліканскім салон-магізіне і ў акрутовам Дому афіцэраў прадстаўлена 140 твораў жывапісу, графікі і скульптуры. Наша выстаўка — расказана карэспандэнту БелТА мастацтвазнаўца М. Туроўскай, — знаходзіцца ў дароце з дня яе нараджэння — з жніўня 1967 года. За гэты час з ёй пазнаёміліся жыхары Баку, Адэсы, Кішынёва, Ленінграда і Рыгі. А цяпер нас гэціна сустрэла сталіца Беларусі, дзе на працягу месяца мы будзем

НОВЫ НАРОД

За дасягнуты творчыя поспехі ў развіцці харавога мастацтва і актыўную работу па культурнаму абслугованню і эстэтычнаму выхаванню працоўных і школьнікаў Міністэрства культуры Беларускай ССР прысвоіла самадзейнаму харавому калектыву настайнікаў г. Брэста званне народнага.

Народны хор настайнікаў г. Брэста працуе з 1961 года. Складаецца ён з настайнікаў гарадзкіх школ, выкладчыкаў спеваў, музычных работнікаў дзіцячых садкоў. За мінулы год хор шмат разоў выступаў перад грамадствам гарада, ваямі Савецкай Арміі, выязджаў у калгасы і на прадрпрыемствы. Калектыв уключае пастаянна ўдзельнічаючых гарадзкіх, адрасных і рэспубліканскіх аглядаў і фестываляў самадзейнага мастацтва. Як пераможцаў гэтых

ЗАЛАТАЯ ВОСЕНЬ МАЙСТРА

ЮБІЛЕЙНЫ ВЕЧАР Я. ЦІКОЦКАГА

Музычная грамадскасць сталіцы рэспублікі адзначыла 75-годдзе з дня нараджэння і 50-годдзе творчай дзейнасці аднаго са старэйшых беларускіх кампазітараў — народнага артыста ССР, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі БССР Яўгена Карлавіча Цікоцкага. Гэтым вечарам быў прысвечаны творчы вецар, які адбыўся 10 лютага ў канцэртнай зале кансерваторыі.

Уступным словам вецар адкрыў народны артыст ССР І. Жыноўіч. Ён адзначыў вялікую і плённую дзейнасць кампазітара, які ўнёс значны ўклад у развіццё беларускага музычнага мастацтва.

З дэкламацыяй аб творчым шляху Я. Цікоцкага выступіў народны артыст БССР А. Багатыроў. Пачаўшы сваю творчасць у гонар грамадзянскай вайны, Я. К. Цікоцкі ўбагачыў музычную скарбніцу шэрагам опер, симфоній, якіх сталі ўжо шырока вядомымі. Яўген Карлавіч плённа працуе і зараз. Ён закончыў новую оперу «Заранка», якая расказвае аб станаўленні Савецкай ўлады ў Беларусі. Кампазітар рыхтуе рад твораў дзё 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна.

Юбіляра цэпла віталі міністр культуры БССР М. Мінковіч, сакратар ЦК ЛКСМБ А. Ванціці, ад Саюза кампазітараў ССР — заслужаны дзеяч мастацтваў БССР

НАСУСТРАЧ ВЫБАРМ У МЯСЦОВЫЯ САВЕТЫ

З надыходам вечара ў Дабрамысленскім сельскім клубе Пінскага раёна спешаюць рабочыя будаўніча-мантаннага ўпраўлення, хатбары калгасаў «Шлях беларусаў», ім Крунзе і «Зялёна». У клубе для выбарчынаў праводзіцца гутарка «Депутат — слуга народа», «Выбрае ў Саветы сам народ», «Ленін нам шлях азарыў». Цікава прайшлі вечаery маладога выбарчына, пятага адказаў на тэму «Права і абавязкі грамадзяніна ССР».

На агітпункце ў вёсцы Пухавічы Мінскага вобласці адбылася сустрэча выбарчынаў з пісьменнікам Мікалаем Кругавым, які расказаў пра свае франтавыя дарагі ў дні Вялікай Айчыннай вайны, падлічыў творчы пласанскі перад выбарчынамі таксама выступіў мясцовы паэт Захар Вірава.

Пётр Борнік — самадзейны кампазітар. Ён напісаў для свайго калектыву Мінскага матарнага заводу з дзясатка песень. Спрод іх «Мінчанка», «Мал. Беларусь», «Марш матаразаводцаў» і іншыя. Днём самадзейныя артысты заводу наладзілі канцэрт для выбарчынаў у Дому культуры калгаса «Новы быт» Мінскага раёна. Кожную песню свайго зямляна калгаснік Узагароджэвалі шчырымі воплескамі.

ЗІМА ў вёсцы — самая спакойная пара. Мінута гарае летам, адшыла працавітага вясень — работ вясень. Цяпер сельянін можа і аб сабе больш падумаць, аб сваёй душы, сваёй забаве і захваленнях. Карацей, зіма — самая спрыяльная пара для клубнай работы.

Быў светлы марозны дзень, калі я прыхаў у вёску Влужу. Заняўся дрэвы зямлі сярэбранаю ўбраннем. Толькі блізка ў малады парк заўважыў прычымлівае і галіны і шчыры крышталёвыя. Іх расчышчаны сцяжынкай праз парк да сельскага клуба і люблюся характам беларускай зімы.

Гаспадыня клуба Ганна Яўгенаўна Заблошкая, смуглявая, чарнавалосая, ладзючому стройнай жанчына, сустракае ветліва. Мы абыходзім яе ўладанні: даволі прасторнае фая, гледзельную залу, бібліятэку. У фая кінуліся ў вочы з густам аформленыя стэнды «Яны змагаліся за Радзіму», «Наш калгас «1-е мая» ў гэтым годзе», добра зроблены партреты заслужаных наядніцаў — данна, павагі ветэранам працы.

У невялікай чытальнай зале бібліятэкі — малаўнічыя стэнды «Ленін і цяпер жывея за ўсіх жыццё», «Дзіцячыя і школьныя гады Ільіча», выстаўкі твораў вядзючых. У вёсцы ў клубе было зямна людзей. Крыху больш было ў бібліятэцы. Часцей за ўсё заходзілі памяць кнігі дзеці, пенсіянеры.

Але васьм кончыўся народні змовы дзень. Пароблена ўся хатняя работа. Можна адначыць. Ідуць блужаўці ў клуб, гучее гамана ў фая і зале...

...Трапяткое святло лучыны вырывае з цемры постаць старога ў доўгай палатнянай кашулі. Стары сядзіць на драўлянай лаве, кажае грамадзя, каб той працягваў ліст ад сына...

Так пачынаецца тэматычны вецар «Вёска мая родная». А якой яна была раней? Як жылі тут людзі? Чыя і чыяны стаяць у зале. Вось выступіў стары і выказаўся ўладзімір Уладзімір у Мінску. Устал за ім прасіў слова заслужаная калгасніца Юлія Патрыця Варыччык.

— Было гэта даўно, я тады яшчэ ў дзюках халіла. Дзень іх мы з поця, жыта жалі. А дзень такі гарачы — пот вочы выпадае. Недалёка ад маянтка была коланка, пан там заўсёды купаўся. Не вытрымаў мы — падышлі, каб крыху твар спаласнуць. Але не паспелі мо і па жменьцы вяды кінуць на сабе, як прыбег аханом і прагнаў нас. А пан загадаў спусціць вяду, каб мужыцкім потам не пахла...

Нямала напісана і сказана аб цяжкім жыцці беларусаў да Кастрычніка, аб панскім прыгнёце. Але словы жанчыны, якая перажыла ўсё гэта, надобта запамінацца вясючым.

Пра жыццё пасля Кастрычніка, пра першыя калгасныя дні ўспамінаў першы вясковы транкітэст Іосіф Вікенчыч Мазалеўскі. Настаўнік Аркадзь Канстанцінавіч Заблоцкі расказаў аб працоўных поспехах калгаснікаў у гэты дні. Затым сіняй авалодзі самадзейныя артысты. Гучаць дзіўнейшыя, народныя і сучасныя папулярныя песні, вяселья частушкі.

Такі вецар — не толькі добры адпачынак. Ён шмат дае розуму і сэрцу, знаёміць з гісторыяй роднага краю. Шмат пінавых тэматычных вечакоў правядзена ў Влужыцкім клубе. Вось назвы невяночых: «Аб самым бліжнім і дарагім» — прысвечаны Леніну, «Чалавек — гэта гучыць годзе», «Чым ты была, Беларусь мая родная?», «Расказвае каласок», «У сусзор'і рэспублік свабодных» і іншыя.

Вось, напрыклад, што ўзяўся сабою тэматычны вецар «Расказвае каласок». На сцэне ваяліны, не проты, а чарадзейны колас. Да кожнага зярняці прымававана колшы, тунане за адно ці другое вядучы — і перад вачыма гледачоў паўстае са тэрырыяна сцяна «Люстэра», якая высмейвае бракаробаў-механізатараў, то гучыць расказ аб папрычоты на-

ЛЮБОУ І ПАШАНА НАРОДА

Споўнілася 200 гадоў з дня нараджэння вялікага рускага пісьменніка Івана Андрэвіча Крылова. Юбілейнае святага байкініца ўрочыста адзначыла і грамадскасць нашай рэспублікі.

11 лютага ў памяшканні Беларускага акадэмічнага тэатра імя Яні Купалы адбыўся агульнаградскі вецар, прысвечаны 200-годдзю з дня нараджэння гениальнага паэта-сатырыка.

Залу тэатра запоўнілі рабочыя прадпрыемстваў горада, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, работнікі культуры і мастацтва, пісьменнікі, студэнтцыа моладзь і школьнікі.

У прэзідыуме вечаera — сакратар ЦК КПБ С. Пілатовіч, намес-

ВЯЧЭРНИ МАТЭУ. Фатазвод Г. ХЛАВЫСТАВА.

ВЕЧАРЫ У ВЕСЦЫ БЛАЖА

Усё гэта сфера ўплыву Ганны Заблошкі. Часяком заглядае яна туды, параці, як трэба аформіць план, правесці вецар пытаньняў і адказаў. Так, наядна ў шостаў брыгадзе, у вёсцы Бабі, адбыўся тэматычны вецар «Чалавек — гэта гучыць годзе». Агітывада сельскага клуба выступіла ў многіх вёсках суседніх сельсаветаў, у рэзным цэнтры. Летась яна дала больш трыццаці канцэртаў, пачаўшы разоў выступіла ўжо і сёлетня.

Чымі ж рукамі ўсё робіцца? Пачнем з гаспадыні клуба, Ганны Яўгенаўна не мае спецыяльнай адукацыі. А васьм вопыт, веды і калі хочаш, талент культасветработніка, талент арганізатара ў іе ўсё. Некалькі год яна актыўна ўдзельнічала ў мастацкай самадзейнасці. Год назад ёй прапанавалі ўзначаліць клуб. Не адразаў, то ўзялася з душой. І спавы пайшлі добры. Таму што ёсць у Заблошкі самая неабходная якасць культасветработніка — умение працаваць з людзьмі, знаходзіць сярэд і дзясаткі памочнікаў, аматараў клубнай работы. Калі гэтай якасці няма ці яна не развіта, то нават дэпламаваны спецыяліст будзе дрэнным гаспадаром клубу. І дарма, што ён будзе хораша іграць на баяне, добра спяваць. У лепшым выпадку ў клубе будзе працаваць адзін які-небудзь гурток. Але ён г. зн. клуб, не стане

спраўдным асародкам культуры, цэнтрам інтэлектуальнага жыцця вёскі.

З першых дзён свай дзейнасці Заблошкая і абарылася на актыўна на савет клубу. Узначаліў савет сакратар партбіра калгаса Аляксандр Сяргеевіч Мартычык. Актыўна ўдзельнічае ў мастацкай самадзейнасці званіст Соня Наувчык — ваякі сельскай камсамолі. Заблошкія дзюла ўгаварыць старых калгасніц хадзіць на рэзельныя хору. Ды і ўсё сям'я. Ганна Яўгенаўна выступае на сцэне: старэйшая дачка Алена, аграном, удзельнічае ў танцавальным гуртку, Наташа, піянерважата, іграе на баяне, а васьм-класнік Аляксандр спявае ў хоры. Муж Аркадзь Канстанцінавіч, настаўнік, чытае лекцыі, праводзіць гутаркі.

Амаль кожны вецар у клубе што-небудзь праводзіцца: то рэзельны гурток мастацкай самадзейнасці, то дыспут ці канферэнцыя чытачоў. Вельмі часта ідуць сюды людзі не дзеля «мерапрыемстваў», а каб пагутарыць аб жыцці, звычайных, наядзённых справах. У клубе пакуць што няма тэлевізюра. Але даўна — чалавек, у якога дома і свеціцца блакітны экран, выступаючы на рэзельныя артысты, спяваюць у клубе — каб пабыць на людзях, пагаварыць з імі аб міжнародных падзеях і яскравых навінах, паспрачаюцца аб вартасцях прачытанай кнігі.

І Ганна Яўгенаўна стараецца кожнаму знайсці занятка па душы. Вечарамі тут разгараюцца шахматныя і шапачныя баталі, праводзіцца конкурсы-віктарыны.

Карацей кажучы, цікава вечарам у клубе. Але Заблошкая не зусім задаволена. Доўга гаварылі мы з ёй аб сельскіх устаноках культуры, аб тым, як лепш уключыцца ў пераклічку сельскіх клубоў.

— Ох, каб нашым клубам ды больш утульваці! Некай засушылі мы свае перапрыемствы. А ведаеце, аб чым я марю? Каб быў самавар у клубе. Не ўсімхайбецеся, Заблошкі, ё м, снажам, у тосці Героя Савецкага Саюза альбо пісьменніка ці кампазітара. Пасядзеці б шчырнае за сталом. Тут жа самавар клякча... Ведаеце, як бы душэна ішла размова!.

Што ж, можа і варта было б мець самавар у клубе. Хаця, зрэшты, справа не ў ім. Галоўнае, каб заўжды жыла праг' пошукі, новых форм і метадаў клубнай работы, каб часцей звярталіся да багатай скарбніцы народнага вопыту ў правядзенні святаў, ігрычак і г. д.

Шмат спраў у Ганны Яўгенаўна цяпер. У вятары перадыбарная канцэртная праграма. Ёсць яшчэ адна задумка — арганізаваць свята правадзінаў зімы. Ды зрабіць так, каб гэта было сапраўды народнае свята, гэта з кантанем на тройках, гарачымі блінамі, сахалючымі спаборніцтвамі, жартамі, народнымі песнямі.

Вузкае сцяжынкае бяжыць ранішай праз малады парк да клуба. А познім вечарам, калі вяртаецца дамоў Ганна Яўгенаўна Заблошкая, спяжына нагадае шырокую, добра ўтаптаўную дарогу. Значыць, многа людзей пабывалі ў сельскім асародку культуры. І кожны з іх пасёбе нешта з сабою ў душы, даведаўся аб нечым цікавым, вясела і карысна адпачыў...

Л. ЛЯНОУА
спеш. кар. «Літаратуры і мастацтва»,
Пухавіцкі раён.

ДА НАШЫХ ЧЫТАЧОУ

Пяты месяц ідзе Усеаюныя грамадскі агляда работы бібліятэк, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна. Селета ў студзені пачалеся другая Усеаюныя пераклічка сельскіх клубоў. Аб'яўлены ўсеаюныя агляды паркаў і музеяў. Як праходзяць агляды і пераклічка? Якія новыя цікавыя формы культурна-масавай работы з'явіліся за гэты час? Якія перашкоды ў сваёй рабоце сустракаюць клубы, бібліятэкі, паркі, музеі? З якімі праблемамі сутыкаюцца?

Мы запрашаем работнікаў бібліятэк, клубоў, іншых культасветустановаў пісаць пра ўсё гэта ў нашу газету, дзеляцца сваімі думкамі, меркаваннямі, прапановамі.

Пяты месяц ідзе Усеаюныя грамадскі агляда работы бібліятэк, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна. Селета ў студзені пачалеся другая Усеаюныя пераклічка сельскіх клубоў. Аб'яўлены ўсеаюныя агляды паркаў і музеяў. Як праходзяць агляды і пераклічка? Якія новыя цікавыя формы культурна-масавай работы з'явіліся за гэты час? Якія перашкоды ў сваёй рабоце сустракаюць клубы, бібліятэкі, паркі, музеі? З якімі праблемамі сутыкаюцца?

АДРАС ГАСТРОЛЯЮ— СЯРЭДНЯ АЗІЯ

Суровая зіма зараз у Казахстане. Тэрмометр паказвае 45-50 градусаў. Але нягледзячы на лютыя морозы, публіка добра наведвае канцэрты Дзяржаўнага народнага аркестра БССР Калектыву ўжо даў 25 канцэртаў. Ён выступае ва ўсіх буйных гарадах Казахстана — у Петрапаў-Ліпску, Калкэтаве, Паўдладары, Цалінаградзе, Сампалітанску, Каспінску. Сявацкія запамінаць і артыстам, і слухачам канцэрт у зале Палаца дзілінікаў у Цалінаградзе. Нягледзячы на моцны мороз, сюды прыйшло многа аматараў народнай музыкі, сярэд якіх былі і нашы землякі-беларусы, якія прадуць на паліне. Беларускія артысты прыехалі на гастролі ў братнюю рэспубліку, якая рыхтуецца сустрыць сваё пяцідзясатгоддзе. Пасля аднаго з канцэртаў у Усць-Каменогорску дзе ў зале Палаца культуры ўсць-каменогорскага свінцова-чынкавага камбіната, артыстам быў паднесены кавалек металу са знакам прадпрыемства і чырвоны гваздыкі.

Прадстаўнік гэтай калектыву Валерый Васільевы сказаў: «Няхай гэты жыццёвы кветкі і алмазкі нагадваюць пасланца братаў беларускага народа аб шчырасці нашых сэрцаў».

Прадстаўнік гэтай калектыву Валерый Васільевы сказаў: «Няхай гэты жыццёвы кветкі і алмазкі нагадваюць пасланца братаў беларускага народа аб шчырасці нашых сэрцаў».

Прадстаўнік гэтай калектыву Валерый Васільевы сказаў: «Няхай гэты жыццёвы кветкі і алмазкі нагадваюць пасланца братаў беларускага народа аб шчырасці нашых сэрцаў».

Прадстаўнік гэтай калектыву Валерый Васільевы сказаў: «Няхай гэты жыццёвы кветкі і алмазкі нагадваюць пасланца братаў беларускага народа аб шчырасці нашых сэрцаў».

Прадстаўнік гэтай калектыву Валерый Васільевы сказаў: «Няхай гэты жыццёвы кветкі і алмазкі нагадваюць пасланца братаў беларускага народа аб шчырасці нашых сэрцаў».

НА БЛАКІТНЫМ ЭКРАНЕ У АДЗІНАЙ СЯМ'І

«І я сёння горды, шчаслівы за нашу з'яднанасць, сямя, Радзіму да сэрца тую, і скажы прышоўшы чытачоў. Гэтымі словамі народнага паэта Беларусі Яўбы Коласа Беларускае тэлебачанне пачало 6-га лютага новы цыкл перадач «У адзінай сям'і», прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна.

Гэты перадачы расказваюць пра літаратурны і культурны сувязі Беларусі з братнімі рэспублікамі Савецкага Саюза.

Першая перадача была прысвечана руска-беларускім літаратурным сувязям. Вырашана ў форме тэлевізійнага «Літаратурнага тэатра», перадача расказала аб знаходжанні на Беларусі Дзяржвіна, Пушкіна, Кюхельбёгера, Грыбаведа, Блока, пра перапіску Л. Талстога з беларускай сялянскай, пра ўплыў рускага рэвалюцыянара — дэмакратычнага руху на фарміраванне савецкага паэта К. Калянава, пра дружбу Купалы з рускімі літаратарамі.

Самая цікавая была другая палова перадачы, у якой расказвалася аб развіцці ўзаемазвязей рускага і беларускага народаў у галіне культуры, мастацтва і літаратуры ў савецкі час. Тэлегледачы ўпершыню ўбачылі многія рэзідыя фатадзімкі, якія сведчылі пра дружбу вядомых рускіх паэтаў, празінаў і драматургаў з беларускімі літаратарамі, пра плённыя сяброўскія сустрэчы і сумесныя творчыя павядзі.

Архіўныя фатадзімкі пачалі расказваць пра вядомыя плённыя праўленія Саюза пісьменнікаў ССР, прысвечаны развіццю мастацтва савецкай паззіні, які адбыўся ў 1936 годзе ў Мінску, пра ўзлел беларускіх пісьменнікаў у перадаванай Дзекадзе беларускай літаратуры і мастацтва ў Маскве, у фрагментах храніальных інададунтаў былі паказаны невяночых пасляваенныя сустрэчы рускіх і беларускіх пісьмен-

нікаў у час аднаго з гэтаў і іншых эпізоды. На студыі адбылася трактова рэзельныя картовай перадачы з новага цыкла. Там дзе Нёман іца» — там назвалі стваральніка гэту перадачу, якая рыхтуецца сумесна Мінскай і Вільнянскай студыямі тэлебачання. Яна прысвечана літаратурным і культурным сувязям Беларусі з другімі суседзям — з братняй Літвінскай ССР і будзе транслявацца а дзясатка ў Літве і ў Беларусі.

У час гэтай перадачы адбудзецца непасрэднае ўключэнне на вядомыя рэзельныя лініі некалькіх парламентарна і вывучэння ў Вільнюсу. Яны расказваюць пра паміж імяціныя ў сталіцы братняй Літвы, званіяны з рэвалюцыянары дзеяніца Ю. Каліноўскага, з мяшчыні і творчасцю Яні Купалы і Яўбы Коласа. Перадача пазаміць тэлегледачоў з абмянам творчымі калектывамі і артыстамі, пераказамі твораў, з вершамі беларускіх паэтаў, прысвечанымі Літве, і творами літоскіх паэтаў, прысвечанымі Беларусі. Аб дзюры нашых літаратурна расказваюць Мансіс Тамі, Лілія Арабей, Уладзімір Караткевіч, Адам Мальдзіс.

Галоўнай рэзідыя літаратурна — драматычных перадач Беларускага тэлебачання плануе на працягу года расказаць у 14 перадачах аб літаратурных і культурных узаемазвязях Беларусі з кожнай саюзнай рэспублікай. Асноўны напрамак у стварэнні гэтага цыкла — не інфармацыя і канстатацыя агульнавядомага, а даследаванне шырокага і малавядомага, адкрываць новых старонку у летанісе непарушнай ленынскай дружбы народаў ССР.

Завяршыцца гэты цыкл перадач у красавіку 1970 года вялікім тэлевізійным вечаeraм паззіні, у якім прышчыць узлел прадстаўнікі ўсіх рэспублік нашай краіны.

В. ПЯТРОВІЧ.

ВІНШУЕМ З УЗНАГАРОДАЙ!

За заслугі ў развіцці савецкага зятральнага мастацтва і ў сувязі з пяцідзясатгоддзем з дня нараджэння заслужанага артыста Беларускай ССР, акіяры Беларускага акадэмічнага тэатра імя Я. Купалы Лекур Павел Аляксеевіч Указам Паззііна Вярхоўнага Савета Беларускай ССР імязаоруджаны Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

У адным з цэхаў паліграфічнага камбіната імя Яўбы Коласа з'явіліся вялікія карынарты, зробленыя на тэмы ваяні Я. А. Коласа мастакам часопіса «Вожык». Тут жа і адбыўся вецар, прысвечаны 200-годдзю з дня нараджэння вялікага рускага ваяніца.

На вецар прыйшлі супрацоўнікі часопіса «Вожык» і пісьменнікі-гумарысты — творчыя актыўныя часопіса.

Аб і. А. Крылова ў яго ўплыў на палеаўскае літаратуру гаварыў член юбілейнага імяціны пісьменніка Павел Каласоў. Потым праціталі свае творы Анатоль Астрынка, Леанід Пякоў, Васіль Мавраў, Міхаіл Пякірат, Іван Сіпакоў, Эдуард Валасевіч Міхась Скрыпка.

Ч АПАВЕН, які назваў сябе баявым абрам герояў рамана «Як гартавалася сталь», скінуў цыгарку, загадкава ўсміхнуўся, нібы пытаючы: «Што, не верыце?» Потым зняў з палічкі томік М. Астроўскага са шматлікімі закладанымі і падкрэсленымі адноўным радкамі:

— Памятаеце, у рамане ёсць кампалка Пузыркі? Ну, дык гэта сапраўднае прозвішча нашага камаданта Алесандра Іванавіча. Я ў яго ў разведдзельную службу стралком-кулямётчыкам. Як кажучы, агонь, вяду і медныя трубы прайшоў.

— Значыць, у нейкай меры і вы герой які? — вырвалася ў мяне.

— Як хочаце лічыць, — адказаў Пётр Сямёнавіч. Ён даў стужку з палкі пісьмы сестры п'яніністка, дырэктара Дзяржаўнага музея імя М. Астроўскага — Е. Астроўскай, у адным з якіх яна паведадала, што А. І. Пузыркіны доўгі час працаваў начальнікам палітдэпта Дняпроўскага абласнога зямельнага ўпраўлення і памёр у 1938 годзе. У Петра Сямёнавіча захавалася і пажоўклістая паперка, падпісаная мамаліка: «П. С. Карпук у 1920 годзе знаходзіўся ў 1-м батальёне 556-га стралковага палка 55-й асобай брыгады імя Пятровскага на пасадзе кулямётчыка».

І яшчэ адзін цікавы дакумент ёсць у Петра Сямёнавіча — архіўная копія пісьма былога камісара палка Бойкі на Імшаўскага Харкаўскага вельдара імя Г. І. Пятровскага. У выніку маю камісарам навадзінскага палка ў перыяд грамадзянскай вайны та. Карпук быў стралком-кулямётчыкам. Меў раненне, і зараз яму патрэбны сподкі перасоўвання. Прашу Вашага распароджэння выдаць та. Карпуку веласіпед з Вашага заводу па наяўным кошыце. Упаўнаважаны Народны Камісарыята сувязі СССР пры СНК УССР Бойка. 1935 год».

— І вы купілі тады веласіпед? — цікавіўся я.

— А як жа! Пакуль даўдзі яго да станцыі, разоў дваццаць мяне спынялі: «Прадаў! Тады гэта была вельмі дэфіцытная машына».

— Гэтае за вокнамі спявае, на пень мурлыча кот. З пажоўклістага фота ў рамцы пазірае на нас бяззусы, агіяразаны патрушкі беларускі юнак з шабляй у руках — Пешка Карпук. І ў думках я пераносіўся ў дэляію Украінскія стэпы, чую эаон шабелі, перастук кулямётаў і прасуджаныя кліч Паўкі Карчагіна: «Рубай гадаў!»

Пётр Сямёнавіч раскавае пра сабе. Нарадзіўся і вырас на Брэстчыне. У шаснацятм годзе да іх вёскі падыйшоў фронт, сады загадалі эвакуавацца.

Заехаў аж у горад Луцк на Арлоўшчыну. Шаснацятм года выхлупіў жабраваў па басках, мям посулі ў тракірах. Аднойчы з торбай акраінаў вярнуўся дамоў. Васель, як ніколі, быў на расказу, што ў Петраградзе перамагла рэвалюцыя. Хутка можна будзе падацца ў родную вёску, бо Ленін выдаў Дэкрат аб мры.

Бадня неўзабаве наступіў у чыгуначны чырвоначарвадзкі атрад, а потым яго назначылі памочнікам начальніка Лівенскай мідліцы па прадзавёрсты. Сямён Паўлавіч ездзіў па воласцях і забіраў у кулакоў лішні хлеб. Вяртаўся аброслы, стомлены, ад яго пахла ружоўным маслам, порахам і палымном. А калі ў другі раз вярнуўся з далёкай паездкі, сьмя не застаў дома.

Ён заісаўса добразвостнікам, — сказала жонка, вышрапчы слёзы.

— А ты не плач, не малы ўжо, — сукаючы жонку Сямён Паўлавіч. — Цяпер такі час, што ўсім трэба бараніць нашу ўладу.

Болей Пешка не бачыў бачылі. 14 жніўня 1918 года Арлоўскі губвядком атрымаў паведамленне аб тым, што ў Лівенскім павесце эсэры рыхуюць мяцеж, стварылі пачу ўзброеных атрадаў. Туды ў спешным парадку былі накіраваны члены губернскага камітэта РКП(б), тав. Бураў і член губвядком тав. Пераслаўскі з 49 чырвонымі баямі. Разам з супрацоўнікам Лівенскай Надзвычайнай кансілі яны занялі ўсе выхадзі з горада, перакрыві дарогі.

Але сілы былі няроўныя. Патрыманні васьмо кулямёткамі, эсэры атакавалі Луцк, а з тылу ударылі кулацкія банды. Вуліцы горада сталі месцам крывавай і жорсткай расправы над узятымі ў палон камуністамі, чырвоначарвадзкімі, актывістамі. Сямёна Паўлавіча пазналі — «Гэта той, што хлеб ад нас забіраў!» Яго жывым закаралі ў ямялю.

Над магілай бацькі Пётр Сямёнавіч даў клятву: пакуль сэрца б'ецца ў грудзях — не шчадаваць ні сіл, ні жыцця для перамогі справы Леніна.

Удзельніц гэтага спектакля літаральна выкрываюць са свайго часу гадзіны на ролеты. Абставіны далёка не заўсёды спрыяюць іх захаванню, але мастацтва вабін, прыносяць радасць. Радасць паглядзення ў вадц літаратуры і тэатра, жаданне зразумець чалавека, вобраз якога стваваецца на сцэне, разгадка «сакрэта» артыстычнага майстарства, далучэння да навуковых высноў «сістэмы Станіслаўскага» — усё гэта ядэ амаатару аднаго ў калектыву народнага.

Аднаццаць самадзейных артыстаў мастацтва адзіліся і разам з тым, успрымаюцца як заканамерная з'ява жыцця.

Работа ў народным тэатры патрабуе вяду і умелства, які на прафесіянальнай сцэне. Больш таго, у самадзейным мастацтве існуюць цяжкія, якіх няма ў прафесіянальным: неспратыванасць актыва-амаатараў, «цяжучасць» іх саставу, тэхнічна-маніравацкая абмежаванасць... І хоць гэты драматычны калектыв працуе ў цудоўным Палацы культуры, на вялікай сцэне, яго работа вельмі цяжкая і складаная. Тым не менш калектыв даказваў, што ўмее пераадоўваць перашкоды. Наступнае тут і ёсць «Суд» У. Гаўбуна, «У цудоўную ноч» М. Чарота, «Любовь, Надежда, Вера» П. Васілеўскага, «Святане над Нарачу» А. Карнеева, «А. Карніўкіна, «Інтэрвенцыя» Л. Славіна, «Васа Жыльянова» і «Дасцігаў і іншыя» М. Горькага, маленкія трагедыі Пушкіна і многія іншыя спектаклі — усё гэта сведчанне добрага густу, паслядоўнай, паграмадзянска вельмі карыснай дзейнасці ўсяго калектыву. Рэжысёр К. Кулакоў умее абраць выкал пастаноўкі ярка творчыя сілы. Гаворачы пра пастаноўку «Каваль-Ваявода», нельга абмінуць плённай працы і імя кіраўніка хору У. Журавіча, кіраўніка танцавальнай групы А. Нікалавай, мастака-дэкаратара А. Зірановіча, асабліва жаданна адзначыць таленавітую мую Ю. Семаніч, які ўзяў за спецыяльна цудоўным народным спевам і танцам.

«Каваль-Ваявода» стаў спектаклем, які хацелася б наваць святлам самадзейнага мастацтва.

У вабачыі камедыі «Еўсцігія Міровіча» «Каваль-Ваявода»

«Каваль-Ваявода»

«Каваль-Ваявода»

«Каваль-Ваявода»

«Каваль-Ваявода»

З КАГОРТЫ КАРЧАГІНЦАЎ

НАШ ЗЯМЛЯК ПЯТРО КАРПУК — АДЗІН З ПРАТАТЫПАЎ ГЕРОЯЎ РАМАНА М. АСТРОВСКАГА

Заехаў аж у горад Луцк на Арлоўшчыну. Шаснацятм года выхлупіў жабраваў па басках, мям посулі ў тракірах. Аднойчы з торбай акраінаў вярнуўся дамоў. Васель, як ніколі, быў на расказу, што ў Петраградзе перамагла рэвалюцыя. Хутка можна будзе падацца ў родную вёску, бо Ленін выдаў Дэкрат аб мры.

Бадня неўзабаве наступіў у чыгуначны чырвоначарвадзкі атрад, а потым яго назначылі памочнікам начальніка Лівенскай мідліцы па прадзавёрсты. Сямён Паўлавіч ездзіў па воласцях і забіраў у кулакоў лішні хлеб. Вяртаўся аброслы, стомлены, ад яго пахла ружоўным маслам, порахам і палымном. А калі ў другі раз вярнуўся з далёкай паездкі, сьмя не застаў дома.

Ён заісаўса добразвостнікам, — сказала жонка, вышрапчы слёзы.

— А ты не плач, не малы ўжо, — сукаючы жонку Сямён Паўлавіч. — Цяпер такі час, што ўсім трэба бараніць нашу ўладу.

Болей Пешка не бачыў бачылі. 14 жніўня 1918 года Арлоўскі губвядком атрымаў паведамленне аб тым, што ў Лівенскім павесце эсэры рыхуюць мяцеж, стварылі пачу ўзброеных атрадаў. Туды ў спешным парадку былі накіраваны члены губернскага камітэта РКП(б), тав. Бураў і член губвядком тав. Пераслаўскі з 49 чырвонымі баямі. Разам з супрацоўнікам Лівенскай Надзвычайнай кансілі яны занялі ўсе выхадзі з горада, перакрыві дарогі.

Але сілы былі няроўныя. Патрыманні васьмо кулямёткамі, эсэры атакавалі Луцк, а з тылу ударылі кулацкія банды. Вуліцы горада сталі месцам крывавай і жорсткай расправы над узятымі ў палон камуністамі, чырвоначарвадзкімі, актывістамі. Сямёна Паўлавіча пазналі — «Гэта той, што хлеб ад нас забіраў!» Яго жывым закаралі ў ямялю.

Над магілай бацькі Пётр Сямёнавіч даў клятву: пакуль сэрца б'ецца ў грудзях — не шчадаваць ні сіл, ні жыцця для перамогі справы Леніна.

Удзельніц гэтага спектакля літаральна выкрываюць са свайго часу гадзіны на ролеты. Абставіны далёка не заўсёды спрыяюць іх захаванню, але мастацтва вабін, прыносяць радасць. Радасць паглядзення ў вадц літаратуры і тэатра, жаданне зразумець чалавека, вобраз якога стваваецца на сцэне, разгадка «сакрэта» артыстычнага майстарства, далучэння да навуковых высноў «сістэмы Станіслаўскага» — усё гэта ядэ амаатару аднаго ў калектыву народнага.

Аднаццаць самадзейных артыстаў мастацтва адзіліся і разам з тым, успрымаюцца як заканамерная з'ява жыцця.

Работа ў народным тэатры патрабуе вяду і умелства, які на прафесіянальнай сцэне. Больш таго, у самадзейным мастацтве існуюць цяжкія, якіх няма ў прафесіянальным: неспратыванасць актыва-амаатараў, «цяжучасць» іх саставу, тэхнічна-маніравацкая абмежаванасць... І хоць гэты драматычны калектыв працуе ў цудоўным Палацы культуры, на вялікай сцэне, яго работа вельмі цяжкая і складаная. Тым не менш калектыв даказваў, што ўмее пераадоўваць перашкоды. Наступнае тут і ёсць «Суд» У. Гаўбуна, «У цудоўную ноч» М. Чарота, «Любовь, Надежда, Вера» П. Васілеўскага, «Святане над Нарачу» А. Карнеева, «А. Карніўкіна, «Інтэрвенцыя» Л. Славіна, «Васа Жыльянова» і «Дасцігаў і іншыя» М. Горькага, маленкія трагедыі Пушкіна і многія іншыя спектаклі — усё гэта сведчанне добрага густу, паслядоўнай, паграмадзянска вельмі карыснай дзейнасці ўсяго калектыву. Рэжысёр К. Кулакоў умее абраць выкал пастаноўкі ярка творчыя сілы. Гаворачы пра пастаноўку «Каваль-Ваявода», нельга абмінуць плённай працы і імя кіраўніка хору У. Журавіча, кіраўніка танцавальнай групы А. Нікалавай, мастака-дэкаратара А. Зірановіча, асабліва жаданна адзначыць таленавітую мую Ю. Семаніч, які ўзяў за спецыяльна цудоўным народным спевам і танцам.

«Каваль-Ваявода» стаў спектаклем, які хацелася б наваць святлам самадзейнага мастацтва.

У вабачыі камедыі «Еўсцігія Міровіча» «Каваль-Ваявода»

ЛЮДЗІ ШКАВАГА ЛЕСУ

З КАГОРТЫ КАРЧАГІНЦАЎ

НАШ ЗЯМЛЯК ПЯТРО КАРПУК — АДЗІН З ПРАТАТЫПАЎ ГЕРОЯЎ РАМАНА М. АСТРОВСКАГА

Заехаў аж у горад Луцк на Арлоўшчыну. Шаснацятм года выхлупіў жабраваў па басках, мям посулі ў тракірах. Аднойчы з торбай акраінаў вярнуўся дамоў. Васель, як ніколі, быў на расказу, што ў Петраградзе перамагла рэвалюцыя. Хутка можна будзе падацца ў родную вёску, бо Ленін выдаў Дэкрат аб мры.

Бадня неўзабаве наступіў у чыгуначны чырвоначарвадзкі атрад, а потым яго назначылі памочнікам начальніка Лівенскай мідліцы па прадзавёрсты. Сямён Паўлавіч ездзіў па воласцях і забіраў у кулакоў лішні хлеб. Вяртаўся аброслы, стомлены, ад яго пахла ружоўным маслам, порахам і палымном. А калі ў другі раз вярнуўся з далёкай паездкі, сьмя не застаў дома.

Ён заісаўса добразвостнікам, — сказала жонка, вышрапчы слёзы.

— А ты не плач, не малы ўжо, — сукаючы жонку Сямён Паўлавіч. — Цяпер такі час, што ўсім трэба бараніць нашу ўладу.

Болей Пешка не бачыў бачылі. 14 жніўня 1918 года Арлоўскі губвядком атрымаў паведамленне аб тым, што ў Лівенскім павесце эсэры рыхуюць мяцеж, стварылі пачу ўзброеных атрадаў. Туды ў спешным парадку былі накіраваны члены губернскага камітэта РКП(б), тав. Бураў і член губвядком тав. Пераслаўскі з 49 чырвонымі баямі. Разам з супрацоўнікам Лівенскай Надзвычайнай кансілі яны занялі ўсе выхадзі з горада, перакрыві дарогі.

Але сілы былі няроўныя. Патрыманні васьмо кулямёткамі, эсэры атакавалі Луцк, а з тылу ударылі кулацкія банды. Вуліцы горада сталі месцам крывавай і жорсткай расправы над узятымі ў палон камуністамі, чырвоначарвадзкімі, актывістамі. Сямёна Паўлавіча пазналі — «Гэта той, што хлеб ад нас забіраў!» Яго жывым закаралі ў ямялю.

Над магілай бацькі Пётр Сямёнавіч даў клятву: пакуль сэрца б'ецца ў грудзях — не шчадаваць ні сіл, ні жыцця для перамогі справы Леніна.

Удзельніц гэтага спектакля літаральна выкрываюць са свайго часу гадзіны на ролеты. Абставіны далёка не заўсёды спрыяюць іх захаванню, але мастацтва вабін, прыносяць радасць. Радасць паглядзення ў вадц літаратуры і тэатра, жаданне зразумець чалавека, вобраз якога стваваецца на сцэне, разгадка «сакрэта» артыстычнага майстарства, далучэння да навуковых высноў «сістэмы Станіслаўскага» — усё гэта ядэ амаатару аднаго ў калектыву народнага.

Аднаццаць самадзейных артыстаў мастацтва адзіліся і разам з тым, успрымаюцца як заканамерная з'ява жыцця.

Работа ў народным тэатры патрабуе вяду і умелства, які на прафесіянальнай сцэне. Больш таго, у самадзейным мастацтве існуюць цяжкія, якіх няма ў прафесіянальным: неспратыванасць актыва-амаатараў, «цяжучасць» іх саставу, тэхнічна-маніравацкая абмежаванасць... І хоць гэты драматычны калектыв працуе ў цудоўным Палацы культуры, на вялікай сцэне, яго работа вельмі цяжкая і складаная. Тым не менш калектыв даказваў, што ўмее пераадоўваць перашкоды. Наступнае тут і ёсць «Суд» У. Гаўбуна, «У цудоўную ноч» М. Чарота, «Любовь, Надежда, Вера» П. Васілеўскага, «Святане над Нарачу» А. Карнеева, «А. Карніўкіна, «Інтэрвенцыя» Л. Славіна, «Васа Жыльянова» і «Дасцігаў і іншыя» М. Горькага, маленкія трагедыі Пушкіна і многія іншыя спектаклі — усё гэта сведчанне добрага густу, паслядоўнай, паграмадзянска вельмі карыснай дзейнасці ўсяго калектыву. Рэжысёр К. Кулакоў умее абраць выкал пастаноўкі ярка творчыя сілы. Гаворачы пра пастаноўку «Каваль-Ваявода», нельга абмінуць плённай працы і імя кіраўніка хору У. Журавіча, кіраўніка танцавальнай групы А. Нікалавай, мастака-дэкаратара А. Зірановіча, асабліва жаданна адзначыць таленавітую мую Ю. Семаніч, які ўзяў за спецыяльна цудоўным народным спевам і танцам.

«Каваль-Ваявода» стаў спектаклем, які хацелася б наваць святлам самадзейнага мастацтва.

У вабачыі камедыі «Еўсцігія Міровіча» «Каваль-Ваявода»

У двадцятм гады быў першым кінажонкам у вясне, з'явіўся на загадзе начальніка пагранічнага ў аддзяленні глухавых вясня, дзе яшчэ часам хаваўся неадольны рэшткі розных банд, вёў разведку.

У 1924 годзе, калі Пётр Сямёнавіч быў старшым аперунаўнаважнага галоўнага ўпраўлення пагранічнага пры саўраце імя Дзяржынскага, ночку туды ўварвалася банда нейкага Шумскага. Запалілі грамадскія будынікі... Бандыты, зрабіўшы сваю гноснаю справу, зніклі. Ад сялян Пётр Сямёнавіч даведаўся, што Шумскі і яго дванаццаць памочнікаў хаваюцца дзесяці паблізу вёскі Аборы. Захапіўшы вінтоўку і наган, пайшоў туды. Звесткі пацвердзіліся, бандыты зачынілі ў хале мисловата кулака. Аднак чыст рашыў дзейнічаць, не чакаючы падмогі з пагранічнага. Забіўшы за катлом (каліны) мисловата, вярнуўся адкрыць лязо, ён адкрыў агонь на бандытаў. Адно з астрелью, дваіх параніў, а астатніх абязброілі падаспеўшы патранічкі.

Мяне зашкаваў культасветніцка дзейнасць Пятра Сямёнавіча ў гэты гады, калі ён дзівіўся першым «шчышчым» у вясне.

У 1925 годзе дырэктар саўгаса сказаў — едзь на курсы кінажонкаў у Мінск. Я і паехаў — цікава! Праз тры месяцы вярнуўся з новайкі перасоўкай. Далі мне калюца, хлопца ў дапамогу. «Ачышчана Карпук прывёз», — гаварылі старыя бабкі. Кіно было нямае, але паглядзець карцінку людзі збіраліся нават з самых далёкіх вёсак. Абслугоўваў я тады каля двадцятм вёсак і пагранічнага.

З лепшых фільмаў паянтаю «Чырвоныя дробяты», «Грыш на свінапас», «Враныосец «Пачыніца», «Малі». На тры гады быў вышчыкам. У 1929 мяне ў партыю прынялі.

За бававы заслугі ў гады грамадзянскай вайны наляраў да імя 50-годдзя Вялікага Кастрычніка Пятру Сямёнавічу ўручылі медаль «За адвагу».

Цяпер ён на пенсіі. Аднавіючы часта бачаў у яго хаце былыя заслужаныя на 556-ым палку — Канстанціна Юшкевіча з вёскі Слабада-Кучынка і Анатоль Дзякоўна з Сяноўкі. Заходзячы яны праведзе зямляка, падызліца навінам, успомніць баваю маладосць. І тады Пётр Сямёнавіч знімае з паліцы томкі М. Астроўскага, чытае ўсё ўсё любімыя старонкі. Усе тры густа дымяць самакруткамі і нейпрыкметку вышрапчы кучокі вачэй. На іх пачынаюцца галовы дэбрэка пазірае са сцяны бяззусы юнак з агоньнай шапкай у руках.

М. КУТНЬВЕЦКІ, Калінінскі раён, в. Валышына.

У двадцятм гады быў першым кінажонкам у вясне, з'явіўся на загадзе начальніка пагранічнага ў аддзяленні глухавых вясня, дзе яшчэ часам хаваўся неадольны рэшткі розных банд, вёў разведку.

У 1924 годзе, калі Пётр Сямёнавіч быў старшым аперунаўнаважнага галоўнага ўпраўлення пагранічнага пры саўраце імя Дзяржынскага, ночку туды ўварвалася банда нейкага Шумскага. Запалілі грамадскія будынікі... Бандыты, зрабіўшы сваю гноснаю справу, зніклі. Ад сялян Пётр Сямёнавіч даведаўся, што Шумскі і яго дванаццаць памочнікаў хаваюцца дзесяці паблізу вёскі Аборы. Захапіўшы вінтоўку і наган, пайшоў туды. Звесткі пацвердзіліся, бандыты зачынілі ў хале мисловата кулака. Аднак чыст рашыў дзейнічаць, не чакаючы падмогі з пагранічнага. Забіўшы за катлом (каліны) мисловата, вярнуўся адкрыць лязо, ён адкрыў агонь на бандытаў. Адно з астрелью, дваіх параніў, а астатніх абязброілі падаспеўшы патранічкі.

Мяне зашкаваў культасветніцка дзейнасць Пятра Сямёнавіча ў гэты гады, калі ён дзівіўся першым «шчышчым» у вясне.

У 1925 годзе дырэктар саўгаса сказаў — едзь на курсы кінажонкаў у Мінск. Я і паехаў — цікава! Праз тры месяцы вярнуўся з новайкі перасоўкай. Далі мне калюца, хлопца ў дапамогу. «Ачышчана Карпук прывёз», — гаварылі старыя бабкі. Кіно было нямае, але паглядзець карцінку людзі збіраліся нават з самых далёкіх вёсак. Абслугоўваў я тады каля двадцятм вёсак і пагранічнага.

З лепшых фільмаў паянтаю «Чырвоныя дробяты», «Грыш на свінапас», «Враныосец «Пачыніца», «Малі». На тры гады быў вышчыкам. У 1929 мяне ў партыю прынялі.

За бававы заслугі ў гады грамадзянскай вайны наляраў да імя 50-годдзя Вялікага Кастрычніка Пятру Сямёнавічу ўручылі медаль «За адвагу».

Цяпер ён на пенсіі. Аднавіючы часта бачаў у яго хаце былыя заслужаныя на 556-ым палку — Канстанціна Юшкевіча з вёскі Слабада-Кучынка і Анатоль Дзякоўна з Сяноўкі. Заходзячы яны праведзе зямляка, падызліца навінам, успомніць баваю маладосць. І тады Пётр Сямёнавіч знімае з паліцы томкі М. Астроўскага, чытае ўсё ўсё любімыя старонкі. Усе тры густа дымяць самакруткамі і нейпрыкметку вышрапчы кучокі вачэй. На іх пачынаюцца галовы дэбрэка пазірае са сцяны бяззусы юнак з агоньнай шапкай у руках.

М. КУТНЬВЕЦКІ, Калінінскі раён, в. Валышына.

У двадцятм гады быў першым кінажонкам у вясне, з'явіўся на загадзе начальніка пагранічнага ў аддзяленні глухавых вясня, дзе яшчэ часам хаваўся неадольны рэшткі розных банд, вёў разведку.

У 1924 годзе, калі Пётр Сямёнавіч быў старшым аперунаўнаважнага галоўнага ўпраўлення пагранічнага пры саўраце імя Дзяржынскага, ночку туды ўварвалася банда нейкага Шумскага. Запалілі грамадскія будынікі... Бандыты, зрабіўшы сваю гноснаю справу, зніклі. Ад сялян Пётр Сямёнавіч даведаўся, што Шумскі і яго дванаццаць памочнікаў хаваюцца дзесяці паблізу вёскі Аборы. Захапіўшы вінтоўку і наган, пайшоў туды. Звесткі пацвердзіліся, бандыты зачынілі ў хале мисловата кулака. Аднак чыст рашыў дзейнічаць, не чакаючы падмогі з пагранічнага. Забіўшы за катлом (каліны) мисловата, вярнуўся адкрыць лязо, ён адкрыў агонь на бандытаў. Адно з астрелью, дваіх параніў, а астатніх абязброілі падаспеўшы патранічкі.

Мяне зашкаваў культасветніцка дзейнасць Пятра Сямёнавіча ў гэты гады, калі ён дзівіўся першым «шчышчым» у вясне.

РАСКАЗВАЮЦЬ ПІСЬМЕННІКІ

Кніжка А. Гардзіцкага «Дыялогі» — серыя інтэрвіу з беларускімі пісьменнікамі...

Пры ўсёй сваёй знешняй прастаце жанры дыялогі — пачынаюць з гэтага, што не толькі на ўменні дакладна перадаць лямку суб'ектыўна, цікава павесці размову з ім, але і нейкім чынам раскрыць самога чалавека...

У А. Гардзіцкага ёсць гэта ўмяшчэнне, яму ўдалося намагацца свосасабліва твораць партрэты І. Шамякіна, І. Мележа, Я. Брыля, Ул. Дубоўкі, Я. Скрыгана, А. Кулакоўскага, І. Новікава і В. Віткі, хаця аўтар і не дае ні разгорнутых характарыстык твораў гэтых мастакоў, ні падрабязнай іх біяграфіі, і дагэтуша паўнацэннага аўтара да гэтага шляху...

Так, гаворачы пра Янку Брыля, аўтар падкрэслівае — са слоў самога пісьменніка — яго «слабасць» да падарожжаў, бо яны памаганіць (чытаем Брыля) «абачыць і самага сябе і нашу літаратуру, як яна ўдзяляецца ў вялікую літаратуру ўсяго прагрэсіўнага свету»...

Да лепшых старонак кнігі А. Гардзіцкага, бесспрэчна, належыць старонка, дзе з аўтарам «Дыялогі» і з усімі намі размаўляе Ул. Дубоўка. Адно тое, што сустрача з пісьменнікам адбываецца не ў яго рабочым кабінце, а пад Масквой, у лесагадальніку Амадэіі навуц СССР, дзе растуць — і яны якраз і пацягнулі туды пісьменніка — прышчэпкі сібірскага кедрна на сасне, прыдае гэтым інтэрвіу асаблівую прывабынасць...

«Уладзімір Мікалаевіч ведаў усё: і якая высокаватэмінажная хваля гэтага дрэва, і якой якасці здабываюць з яго афірыны алеі, і дзе ён умяшчаецца. І што з кедравай жыццёвай эліксірацыяй больш за ўсё, які выкарыстоўваецца пры вырабе алімпійскага шкла, што ў аэрахах знаходзіцца да 36 працэнтаў высокакачэснага алею»...

І далей Дубоўка расказвае пра сваё ўласнае аграімнічнае вольствы ў Кіраўскай вобласці і Хабарскай краі... Скажуць, гэта не мае дачынення да галоўнага прывабынага пісьменніка — да літаратуры. Мае, ды яшчэ якое! Бо чым разнастайней і шырэй аснова практычных ведаў і клоната мастака, тым багачэйшая (пры наўняўнасці, вядома, і многіх іншых важных фактараў) яго ўласная творчасць...

Дык от, А. Гардзіцкаму ўдалося перадаць — і гэта асабліва добра відаль — інтэрвіу з Ул. Дубоўкай «Беларусь», Мінск, 1968.

Аляксей Гардзіцкі «Дыялогі». Выдавецтва «Беларусь», Мінск, 1968.

Дубоўка — галоўнае ў жыццёвым і творчым характары пісьменніка. Аднак «Дыялогі» значна выйграў і ё, калі б аўтар не толькі на ўсім пагаджаўся з пісьменнікам, падкідаючы ў «наскер» гутарку чарговаю «трэску» загадаў заплавананага, як ён кажа, пытаньня, але сям-там высказаў і сваю думку, нават і паспрачаўся з суб'ектыўнакам.

Скажам, І. Шамякін прызнаецца Гардзіцкаму: «Я не саджуся за стол, пакуль у галаве не складзецца сюжэт, хаця бы агульныя абрысы». Тут бы інтэрвіуэр у самы раз трохі паразважаў — абавязкова разам з пісьменнікам — на тэму аб характары і сюжэце ў літаратуры, аб тым, хто каго «вядзе», хто ў «пачатку», з чаго пачынае мастацтва. Тады б гаворка з пісьменнікам набыла тую глыбіню і «аб'ёмнасць», якой, на жаль, часам і не хапае ў «Дыялогах».

Некалькі папалоўна кніжкі і тое, што А. Гардзіцкі з самага пачатку звужаў рамкі гаворкі. Што паслужыла штуршком для напісання таго ці іншага твора? Ці быў у героя рэальны прататып? Якая доля вымыслу ў творах? Ці нарыстаецца пісьменнік запіскай кніжкай? Восем, прыблізна, можа быць пытаньня, якія так або інакш закранаюцца амаля ў кожнай гутарцы. Між тым праблема майстэрства не звязаная да пісьменніцкага «тэхналогіі» і іх пельма па-сапраўдному аразумець і пазнаць, падкідаючы бяз увагі пытанні светанаглядку, таленту, аўтарскай пазіцыі, галоўнага тэндэнцыі і маральнага атмасферу эпохі. Мае рацыён І. Мележа, калі кажа, што поспех кніжкі пісьменніка ў нейкай ступені абумоўлены цэлым шэрагам розных прычынаў: «узроўнем мыслення ў цэлым, станам літаратуры і што «людзі на балодзе» ў такім выглядзе, у якім яны напісаны, маглі з'явіцца толькі пасля тых пераменаў, што адбыліся пасля XX з'езда партыі».

Нарэшце, аб мове кнігі. А. Гардзіцкі прыводзіць словы І. Скрыгана пра апаўдні аднаго маладога пісьменніка: «Паслухайце, якой мовай гавораць там людзі: «Гэта справа не такая лёгкая», вывучы, не могуць рашыць задачы: «Што ж гэта, на самай справе»; сабры, паміж сабою: «Слухай, не затрымаўшы, нажы на справе»».

Гэта, паўтараю, заўвага Я. Скрыгана, яго незадаволенасць тым, што такой куртавай мовай мы нярэдка прымушваем гаварыць жывыя людзі. Чытаем Гардзіцкага: «На самай справе твор І. Мележа выходзіць за рамкі жыцця гэтых герояў». Альбо ў інтэрвіу з І. Новікавым: «Напісаў так, як яно было на самай справе»...

Не хацелася б у кніжцы, дзе вядзецца менавіта праблема мовы, яе чысціні і выразнасці, сустракаць і такога: «Побит кураўчыца» — гэта не проста сакавіты замаляўні, а тая прывабынасць, пры дапамозе якой вывешваюцца характары герояў? І тут жа, следам: «У рамаче... усё ж бы прасвечана пра прызму таго новага, што ідзе з сабой жыццё». Ці не занадта прызм і ці кніжна гэта «справа» — вывешваюцца і прасвечваюцца?

«Дыялогі» А. Гардзіцкага не пабудаваны недахопаў, але ў пэрым гэта цікавая кніжка, і спадзяемся, яна будзе прыхільна сустрагана чытачом. В. БУРАН.

В. Вольскі «Падарожжа на краіне беларусаў». Выдавецтва «Беларусь», Мінск, 1968.

В. Вольскі «Падарожжа на краіне беларусаў». Выдавецтва «Беларусь», Мінск, 1968.

З КОЖНЫМ днём усё далей і далей у гісторыю адыходзіць гэтая пазіцыя Вілія Айтчынскага, а велічавы над чорнымі лініямі ўсё больш ярка прадае перад намі.

Ярыя старонкі ў летнік Айтчынскага вайны ўпісаны беларускі народ. Нашы вёскі і гарады першымі трапілі пад удар браніраваных палышчаў Гітлера, які і першымі паўстаў на сямісотую барацьбу з ворагам. Пра адзін з такіх гарадоў, які вярнуў уступіў у паліцэйскіх і захопнікаў, пра цвёрдыню на Дняпры — старажытны Магілёў расказвае кніжка «Салдатамі» былі ўсе, выданае напярэдадні 50-годдзя БССР і Кампартыі Беларусі.

Гэтую кніжку пісалі 60 чалавек — ад маршалаў да радных воінаў. У прадмове першы сарыратар Магілёўскага аблома КПБ Г. Крыўнік іоратка знаёміць чытачоў з падзеямі таго часу і нібы пераімае мастацтва ад тых вяселюных дзён у наш час. Ён расказвае аб працоўных падзеях магіляўчан, учарашніх воінаў і партызанаў і іх напачатках, якіх ператварылі зруйнаваную Магілёўшчыну ў квітніную краіну.

Першы раздзел кнігі — «Цвярдзіна на Дняпры» — змяшчае ўспаміны 29 чалавек. У іх скрупулёзна, дзень за днём, дотла з дэталю ўзнаўляецца ўся аблома абароны Магілёва летам 1941 года.

«Аэрацыя» пера прыму гораду, можа саказаць, — піша Клімент Яўрамавіч Варашылаў у сваіх успамінах «Тэрміновае заданне» — калі Брест з'явіўся ўзроам бяс-прыкладнай мужнасці іменны савацьчых людзей, іх стойкасці ў барацьбе супраць ударнай групоўкі гітлераўскай арміі на паграніччым рубяжы нашай Радзімы, то на другім стратэгічным рубяжы — на рацэ Дняпр, больш буйным ача-

жытнага горада, перамолаваючы мывую сілу і тэхніку ворага. Вельмі цікавыя успаміны Маршала Савецкага Саюза А. Яромні і былога камандзіра 61-га стралковага корпуса генерал-маіра Ф. Банучніка. Непасрэдна ўдзел у абароне горада прымаў пісьменнік К. Сіманю — тады ваенны карэспандэнт. Яго франтавыя запіскі сорад першага года, якія адносяцца да абароны Магілёва, і церапані наментальна да іх таксама змяшчаны ў зборніку. Гэта жыццё, з сардэчным болей напісаны расказ пра тых, хто не адступіў ні на крок, загінуў смерцю храбрых.

Другая частка кнігі — «Вайна

кожана ж упартая супраціўленне стаў горад Магілёў, Без танкаў, без налёмнага авіяцыйнага прыкрыцця, без даўгачасовых абарончых збудаванняў, ва умовах ануражы абаронцы вытрымалі масіраваны штурм танкавых і мотамеханізаваных злучэнняў гітлераўцаў». Воіны 172-й дывізіі і апаляччаны гаворыць К. Варашылаў, на смерць сталі каля сцен стара-

ЦВЯРДІНЯ НА ДНЯПРЫ

жытнага горада, перамолаваючы мывую сілу і тэхніку ворага. Вельмі цікавыя успаміны Маршала Савецкага Саюза А. Яромні і былога камандзіра 61-га стралковага корпуса генерал-маіра Ф. Банучніка. Непасрэдна ўдзел у абароне горада прымаў пісьменнік К. Сіманю — тады ваенны карэспандэнт. Яго франтавыя запіскі сорад першага года, якія адносяцца да абароны Магілёва, і церапані наментальна да іх таксама змяшчаны ў зборніку. Гэта жыццё, з сардэчным болей напісаны расказ пра тых, хто не адступіў ні на крок, загінуў смерцю храбрых.

Другая частка кнігі — «Вайна

без пазіцыі» — расказвае пра арганізаваную і разгортванне партызанскага руху на Магілёўшчыне, аб антыўных дзеяннях падполля Магілёва. Амаля ва ўсіх раёнах вобласці былі створаны падпольныя райкомы партыі, якія кіравалі барацьбой з ворагам. Падрабязна апісаны дзеянні народных месціўцаў Кілічавшчыны. Ужо ў пачатку 1942 года партызаны поўнасьцю ачысцілі Кілічавскі раён ад воражых гарнізонаў, а 29 сакавіка аб'яднанымі сіламі партызанскіх атрадаў разграмілі апошні воражы гарнізон у самім Кілічаве. Раён стаў савецкім, у ім аднавілася дзейнасць органаў Савецкай улады.

У раздзеле шмат успамінаў аб гераізме простых савецкіх людзей у тыле ворага. Казімір Юліявіч Матэ, былы кіраўнік падпольнай арганізацыі «Камітэт савецкіх Чырвонай Арміі» расказвае, што падпольшчыні горада адувалі падтрымку ўсіх выхараў штодзёна, штохвіліна, які і самі не шматвалі жыцця ў барацьбе з ворагам.

Шмат цёплых слоў сказана ва успамінах удзельнікаў падполля пра Героя Савецкага Саюза Леаніда Лорчанку, слаўных маці і дачку Карпінічкі і іншых партызан і падпольшчынаў, якія загінулі ў барацьбе з фашысцкімі захопнікамі.

Апошні, трэці раздзел кнігі — «Зноў святанне» — складаецца з цікавых і змястоўных успамінаў удзельнікаў вызвалення Магілёва ад акупантаў.

І вось загортваеш апошнюю старонку. Загортваеш з адчуваннем, што такіх кніжак-дакументаў выпускаяецца шчыра да крываўнага маля. Наша моладзь вучыцца на іх мужнасці і любіць да Радзімы, служэнню справе камунізму. Гэта як сафасты-запавет перадаць усім нам, і савабіва маладому пакаленню тым, каго сёння няма сродку нас, хто назаўраў нам жыццё і змагацца так, як і мы.

У. САКАЛОУСКІ, метадыст Магілёўскай абласной бібліятэкі імя У. І. Леніна.

СЛОВА ПРА НАШАГА ДРУГА

Мікалаю РЫЛЕНКАВУ — 60 гадоў

Сустрэча зброю — Патрусь Врубка, Мікалаі Рылёнкаў і Максім Луцэвіч (аўтар зброены ў 1961 годзе ў часе Тыдня рускай літаратуры ў Беларусі).

Сяброўскія сувязі паміж рускімі і беларускімі пісьменнікамі — справа даўняя і трывалая. Яны звязаныя яшчэ ў дзевяціцвятыя часы, калі беларуская літаратура перажывала перыяд свайго станаўлення. Сяброўска падтрымка такіх рускіх пісьменнікаў, як Максім Горкі і Валерыі Брусая, дала ім тую тэму, якая і дагэтуша стаіць на ногі. Але ў тых гадах гэтыя сувязі былі яшчэ настолькі і ў пэрым ступені выпадковымі.

Сёння ж, калі ў выдавецтвах Масквы і Ленінграда ўжо выйшлі ў свет пераклады на рускую мову сучасных беларускіх кніг, калі на старонках рускіх газет і часопісаў сістэматычна адрасуюцца пераклады твораў беларускіх пісьменнікаў, мы маем усё падставы гаварыць аб вольнай творчай дружбе нашых літаратураў, якая з кожным годам становіцца ўсё больш і больш глыбокай і плённай. Беларуска літаратура мае цвёрдыя і многія шчырыя сяброў сярод выдаўчых рускіх пісьменнікаў, якія настаяма прапагандаюць яе лепшыя здабыткі.

Да ліку такіх шчырых сяброў нашай літаратуры адносяцца і таленавіты рускі паэт Мікалаі Іванавіч Рылёнкаў, якому заўтра споўніцца 60 гадоў.

Вядома, юнацтва юбіляра сёння ўжо дала. Але сэрца чалавечэ, гаворачы словамі самога паэта, астаецца маладым дзіцём.

Перад намі раскінаюцца цёмныя далі мінуўшчыны. Вось мы бачым стаяць нейкіх вядучых дзіцячых зброю «Здаецца, дзіць зрынуўся на кароў? Толькі не нейкія калматыя. І ноль у іх адпалюнавы. Усе пёна-бурны, кашта-навыя... Ды гэта ж нашы беларускія зубы, якія мы іх не пазналі адразу? Глядзі, у якую дотла забраліся...»

«Здаецца, дзіць зрынуўся на кароў? Толькі не нейкія калматыя. І ноль у іх адпалюнавы. Усе пёна-бурны, кашта-навыя... Ды гэта ж нашы беларускія зубы, якія мы іх не пазналі адразу? Глядзі, у якую дотла забраліся...»

«Здаецца, дзіць зрынуўся на кароў? Толькі не нейкія калматыя. І ноль у іх адпалюнавы. Усе пёна-бурны, кашта-навыя... Ды гэта ж нашы беларускія зубы, якія мы іх не пазналі адразу? Глядзі, у якую дотла забраліся...»

«Здаецца, дзіць зрынуўся на кароў? Толькі не нейкія калматыя. І ноль у іх адпалюнавы. Усе пёна-бурны, кашта-навыя... Ды гэта ж нашы беларускія зубы, якія мы іх не пазналі адразу? Глядзі, у якую дотла забраліся...»

«Здаецца, дзіць зрынуўся на кароў? Толькі не нейкія калматыя. І ноль у іх адпалюнавы. Усе пёна-бурны, кашта-навыя... Ды гэта ж нашы беларускія зубы, якія мы іх не пазналі адразу? Глядзі, у якую дотла забраліся...»

А. БЕЛЛУСАУ.

Патрусь. Ён цяжка дыхаў, шморгаў чырвоным прастудным носікам і ўсё адліхваў з вачэй аблезлую тваровую шырку. Працігнуў мне рукваы ватуюні, якая яму была за паліто, каб падказаць...

— Не пайду... адказаў я. — Абіцаў маме, што сёння яшчэ пабуду ў хаце. — Эх ты, маціны сынкі! — Верабейчык вырваўся з маіх рук, цягнуў пад носам рукавом і гэтак жа імкліва знік за дзвярцамі, які і паўзліся.

Мяне ахапілі страшны сум і ацяка. Кідаўся ад аніа да аніа — што рабіць? Не мог жа я парушыць сваё слова, крываціць маму. Яна ў мяне адна-адзіночкая. Вунь колкі надзі мною дрэвака, пакуль я хараў. Добра Петрусо: у яго і маці, і бацька ёсць, хоць культава.

Мая мама дзесьці на заробках. Які дзялілі каласіную зямлю, яна адмовілася браць нават паўдзядка. Яна кама абраваціла. І воем пільер хадзіць памагачі людзям маладзці. Якіра, гаворыць, ён лаўней, пры пахав, стала: каб праціць, траба наймацца да другіх. Ды смя новых парадкаў я і сам добра знааў. Каб не ваіна, не фашысты, то вучыўся б у пэрым класе, а так цялоу воесьню пасвіў авечка. Пёна на сонцы, калеу пад воесьнікмі дажджамі і вятрам.

Грузавікі з брызганымі будамі праціллі, падокаваючы, назад. Немцаў у іх ужо не было віда.

Прышлі на абад мама — уся заваяная шэрым валам, з засмажана-чорнымі губамі. Пакуль выспелвала з валасоў асцяно, прамавіла вочы, даставала мне з пёчы есці, і капоўся і прасіўся на вуліцу.

— Ну, добра... Толькі не будзь доўга, бо зноў аднімаць хвабава. Яна схаліла ў руку кавалка хлеба, камяк будыянай кашы і крывакула з парога: — Калі паяцца на двор, то ўкінеш карове труснік, напоіш... І пабегла зноў на маладзю. Калі я зрабіў, што загадалі, і выбраўся

ўрэчы на вуліцу, машыны вярнуліся ў сяло з новымі немцамі. А можа, гэта былі іншыя грузавікі, бо штосці вельмі хутка яны ўправіліся. Стараства чакаў на выхадзе з завулка, уседомы ў падножжы парэдыня. Машыны як бэжалі, такі пераселі вуліцу ўпонара, а потым заламалі загумненні да клуба. Я накіраваўся туды.

Клуб стаў на водныб. Гэта быў вялікі, прыземны будынак з адборных смяловых бярвеняў. Гордзіць калгаса... Удвоўж клуба цягнулася крывяга веранда са слупамі — удвобё наша мсця. З аднаго нанца вярвады вялі дзверы ў залу, з другога — у чакот за сцяной. Паўз веранду скрозь цягнуўся дзе рады маладзёных, гадоў па шасць-сем, елак.

Памятаю, у зале ад сцяны да самай задняй сцяны стаялі па росту здаравенныя заленія лаўні са спінкамі і папярэчкамі для ног. У канцы залы на адну з такіх лавак прыкручалі звычайна дышаму ад нямога кіно. Мы па двое круцілі ручку гэтай дышамы, аблізвалі з губ саваіны пот і бясплата глэдзлі, што рабілася на экране. Эх, які даўно быў той цудоўны час!

Кіраў клуба ўжо кішэл, як у мурашніку немцы. Пазабгаліся і дзеці. Я паспрабаваў палічыць немцаў і тут жа збіўся. Адны валаклі на двор заленія лаўкі і адразу плавалі іх на дрывы, іншыя разгрукалі машыны. Праз заленія вонкі вялі плі і шугала ва веранду, на чысты снег смяццэ. Толькі ципер я і заўважыў, што замест многіх елачак ужо тырчэлі пачынаць сееклі немцы на мётлы. І адразу зашчымеца, заняла ў грудзях. Мы так любілі гэтыя маладзенькія і калочыя, што вояжы, дрэўцы!

Лі адной машыны афіцэр штосці гаварыў салдатаў і ўсё паказваў жотка скруаную палачкаю на дашчынны роні ў кузава. Немцы ў адзін шчоўкаў ботамі: «Янолы Янолы!» Потым афіцэр пакаляў да сябе стараць. Некалькі салдат, паселі ў другую машыну і паехалі чаросці ў сяло. А той, што ляжаў абдасан, валеу з грузавіка з рочамі, крываўну па бліжэйшых немцаў: «Комэн зі шнэль»

«Карл Шпайтэль!» — пазнаў я. — Дык гэта ён, аказваецца, дзесячніком у афіцэра... А глядзі ж ты, як пакрыўнае на салдаці!»

— Спірытусу Гэ-гэ-гэ... — заржал салдаці, прымаючыся з рук Шпайтэля бідоны і прыношваючыся. Яны папалілі язікамі, штосці прапавалі Шпайтэлю. Той усміхнуўся, а пэрым цягнуў на іх і пачаў сьпяць словамі, як з кузама. Салдаці прымоўклі і борзда забегалі ад машыны да пакоў за сцяной.

Прышлі задыханыя, расчыраваная Таня. Яна не далучылася да спалоханага табука дзядзючак, што стаялі вадальа, а кінула па баях быстры позірк. Убачыла мяне і не парушыла нават брывом, папшыла ў самы гурт немцаў. «Толькі дзеце і не хапала туты. Нешта нейкае, што спазнілася», — падаму я.

Вярнулася машына з саломай. Афіцэр порстка вхінуўся з кабіны, махнуў палачкаю салдатам наверх. Запаматэла, падаючы, салона, захапа пацілам і мышамі.

Пад'ехаў той легавік, што ўліцеў наперадзе машыны ў сяло. Да яго падскоўну афіцэр, узваў адною рукою пад казырок, другою тузаву дзверцы. З машыны аднак ніхто не выйшаў. Паказалася толькі плячо з плечнем бліскучым пагонам і барвовы, у дзве складкі карак. Так, не вылазічы з машыны, тоўсты карак назваў нешта клубяным афіцэру. Той яшчэ раз казыруў: «Яволь, гер оберт!» усміхнуўся. Даверы зачміліліся, і машына пахкала.

— Есць тэрміновае заданне... — раптам паучыўся над мам вухам шпэт Сцяна. Я нават не заўважыў, як ён падышоў разам з Петруськам. — Есць заданне... — паўтарыў Сцяна. — Трэба палічыць, колькі тут немцаў спынілася, ляка ў іх зброя... Мы калі школы круціліся, дык праганюць...

І дрэня чуў Сцяну. Я сачыў за Таняй. Яна ўжо добра разгаварылася з немцамі. Восем абрава бярэм саломі і паваліла ў сярэдзіну клуба. І тады да мяне дайшоў сэнс Сцянавай гаворкі. Я таксама схаліў салому і папёр за немцамі ў сярэдзіну, а за мною Сцяна і

Патрусь. «Гут, гут!» — немцам падабалася наша стараннасць.

У гэты час прыгнаў стараства яшчэ дзве фурманкі з саломай, на двара стала тлумена і пёсна. Не чакаючы, пакуль вазы абернуць, мы абсалі іх бака і пачалі пасцілі.

На чатырох кутках агромністай залы палалі жары грубак. Лі даўжэйшы снег засталіся стаяць у адзін рад лаўкі. На іх зараз стала зброя. Стаяла зброя і на сцяне. Мы раскідалі салому паўз сцяны, пакадаючы толькі пасярэдзіне залы праход метраў на два, і ўсё лічылі. Многа было зброі — карабіны, аўтаматы, кулямёты. Пакуль злічылі хоць прыблізна, добра наглыталіся пылу. Нешта каля сямідзсяці штук атрымаўся...

Таня знесла салому ўсяго раз ці два. Потым мы бачылі, як яна выскакала з пакоў за сцяной, высцелвала нейкі дышанчык з чырвонымі аленямі, змталала снег з усходдаў, выкручвала прылукым чырвонымі рукамі брудную ануку на снег.

— Аві, Таня, Таня!... — захапляўся Шпайтэль, хадзячы за ёю ўслед. Улучыўшы момант, ён дастаў з кішні бліскучы, празрысты пакецік, надарваў і выкалупіў дзве цукеркі мантасе.

— Данке, пані! — ажыно прысела ад стараннасці Таня.

Далей я не мог трымаць усяго гэтага, плюнуў і пайшоў ад клуба. Агідна рабілася да млоснасці.

— Ну і ну... Гэта ж траба таа, а? Ты бачыў, Патрох, што яна вытварала, гэтая немка? — Наўжо ж не бачыў... Трэба яе запыніць дзе ды даць-даць, каб... — прасіў Верабейчык.

— Каб дзясцітаму заказала... — дакончыў я. Нас даганяў Сцяна.

— Эй, пачакай! Мы спыніліся, натапырыўшыся, як верабі на марозе.

— Ну, колкі? Нам не хацелася размаўляць з нашым камандзірам. І я гэта мы раптам забыліся на яго паводыні і зноў слухалі, лезлі ў клуб

лічыць зброю? А што, калі ён выдасць нас немцам?

Мы стаялі і маўчалі. Мы з усіей сілы праціналі яго пагардлівымі позіркамі.

Сцяну стала някавава.

І сяду зубы і адвэрнуўся. Патрусь старанна падкіраў рукавом нос і таксама маўчаў.

— Хлопцы, вы што?... з непараўменнем паглядзеў Сцяна на мяне, потым на Петруся.

І тады я ўзгаварыўся: — А ты не ведаеш, што? Думаеш, не бачым, як ты анохаўся з гэтай гродзенскай малай? Можа ў ёс каханец? Хі-хі...

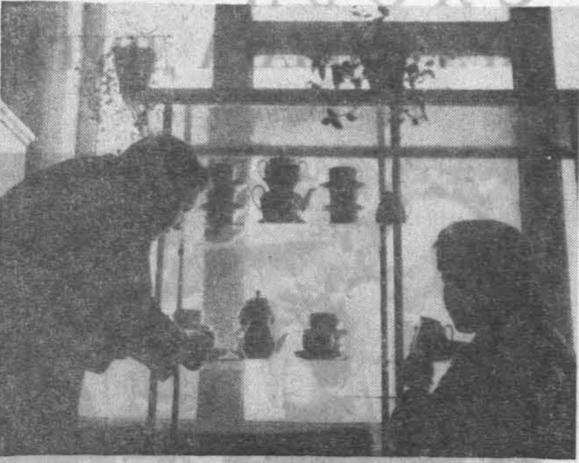
— Змоўні! — сасмаўкаў зубы, трасянуў ён кулаком каля майго твару.

— Змоўні! Мы лічэ праверым, юда ты... Мы спытаем у Сяргея, колкі перадаў яму патронаў, а колкі для немцаў прываваў!

— Ёхлі, саўтануў! Сцяна мне кулаком у нос і пабег у сяло. Здалёк было чуваць, як выкрываў: — От дурні, ал! Прадуў Таня казала, што мяліно на губах не абсоўл!

Не пайшоў я назаўра пад школу. І не таву, што Сцяна рабіў з мяне нос і не хацелася выконваць больш яго загады. Была другая прычына...

Наклаўшы на сначнік мяшкі для жытця, ячменю, бульбы, ездзілі мы з мамай ад хаты да хаты, збіралі плату за авечка. За галаву — кілаграм авечка або два кіло бульбы. Семдзясат

Бытуе такі выраз: «Сумна, як у бакалейнай лаўцы». Нарадзіўся ён, відаць, там, дзе за прылаўна стаяў абыякавы да прыгожасці чалавек. Прылаўцу яму тавар, нічога што абы куды, абы ні — і задалося. Маўду, папуніні са зноўдзе, што яму трады...

БАЛЕТ-69

III УСЕАСОЮЗНЫ КОНКУРС НОВЫХ КАНЦЭРТНЫХ ХАРАГРАФІЧНЫХ НУМЕРАУ

У канцы студзеня ў Маскве прайшоў III Усеасоюзны конкурс новых канцэртных хараграфічных нумераў. На працягу трыццаці гадоў існавання імя Чкалова пасля імяў усіх музычных тэатраў і балетаў пачаў імя Чкалова. У гэтым годзе ў галіне стварэння сучаснага балетнага рэпертуару, новай хараграфічнай мовы, аўтарства твораў, імя Чкалова ўважана за асабліва значнае. У складзе яго былі ўдзельнікі майстры і педагогі: Софія Вольніна, Наталія Дузіцкая, Вольга Лепіцкая, Расціслаў Захарав, Канстанцін Сяргееў, Аўтарства твораў, імя Чкалова ўважана за асабліва значнае. У складзе яго былі ўдзельнікі майстры і педагогі: Софія Вольніна, Наталія Дузіцкая, Вольга Лепіцкая, Расціслаў Захарав, Канстанцін Сяргееў, Аўтарства твораў, імя Чкалова ўважана за асабліва значнае.

Самая цікавая асаблівасць балетнага конкурсу, які стаў ужо традыцыйным, — яго шырокая географія, паўночным і творчы ўдзел у ім майстроў многанароднай і многаясаўскай мастацтва. За апошнія гады балет у нацыянальных рэспубліках развіваецца асабліва імкліва: створана новыя цікавыя спектаклі, фарміруюцца кядры першакласных выканаўцаў, самабытных хараграфіў. Гэтыя спектаклі не падобныя адзін на адзін, і ўсё ж можна гаварыць аб агульнай тэндэнцыі развіцця сучаснага балета — дзейным танцы, у якім, не прыбагваючы да дэмагогічных мастацтваў, балетмайстры імкнучыся раскрыць усю разнастайнасць жыцця. Асновы гэтага кірунку былі закладзены ў савецкай балетнай класіцы 30—40-х гадоў, асабліва яркае развіццё атрымалі ў творчасці Юрыя Грыгаровіча, Ігара Вольніна і іншых сучасных хараграфіў. Вольны балетмайстраў новага пакалення стаў не толькі іх уласныя здобыванні — несумненны іх уплыў на развіццё ўсёй сучаснай хараграфіі. І гэта таксама прадэманстравалі трэці Усеасоюзны конкурс.

Стварэнне канцэртнага нумера, вядома, у значнай ступені адзінства ад стварэння спектакля, але ў ім, можа, зрэшты і хутчэй праяўляюцца ўсе вартасці і недахопы хараграфіі, драматургіі, выканаўчага майстэрства. Трэба адзначыць, што пры агульным высокім творчым узроўні конкурсу ў першым туры было ямаля нумараў, што былі пераважна лентуцкім складаным рухавікам, а не адназначна іміжамі, думкай пастаўленай, імя Чкалова ўважана за асабліва значнае.

Нездарма гаворыцца, што каштоўнасці пазнаюцца ў параўнанні. Абсалютны лідэраў конкурсу стаў нумар Вялікага тэатра «Мір і вайна» на музыку Андрэя Пятрова. За яго стварэнне першую прэмію атрымалі балетмайстры Наталія Касаткіна і Уладзімір Васільев, якія ўжо заваявалі імя ў балетным тэатры пастаноўкаў спектакляў «Ваніна Вайнік», «Геагія», «Вяна свяціцкая», а салісты Вялікага балета Ніна Сарокіна і Юры Уладзіміраў уладасцілі першай прэміі за выканаўчае майстэрства.

Многі гэтага нумара таксама складана, а падтрымкі настолькі свавольна, што нямаюча зноўдзецца выканаўцаў, якія б, падобна да Ніны Сарокінай і Юрыя Уладзімірава, з такой лёгкасцю і прыгожасцю пераадолілі тэхнічныя цяжкасці сваіх партыяў. Музыка Андрэя Пятрова кантрастна, лірычна і мякка ў першай частцы, яна перакрываецца праразлівым выцём сірыня, якія прыносяць героям суровыя ваенныя выпрабаванні. Яны пераадоляюць беды, што выплылі на іх долю, сілай сваёй любові і духу, і ўзятым разуменнем тонка перададзенымі сродкамі балета. Мір і вайна, адлюстраваны ў музычных і хараграфічных абразях і сімвалах, прадставілі перад глядачом ярка і пераканаўча.

Ваеннай тэмай навіны і нумар Кіеўскага хараграфічнага вучылішча «Атаманчына мастацтва».

Пятніца, 14 лютага 1969 года

вучаць па-мастацку афармляць вітрыны, раскладваць тавары на паліцы, дынамічна інтэр'ер магазіна і г. д. На нашых здымках адлюстраваны два моманты навучнага працэсу. На здымку злева — студэнт другога курса, будучы таваразнаўца Ніна Мішчэнка і Леанід Сінічэвіч афармляюць вітрыну ў вучэбным магазіне. Другі здымак перадае нас у кабінет рэжысёра, дзе аглядальніца Тамара Аўдэенка тлумачыць навучнікам, які праводзіць даследаванні на манекен.

Фота У. МЯЗЖВІЧА.

ТУТ ВУЧАЦА ЛЮБІЦЬ МАСТАЦТВА

Сціплым, невялікім афішам паведамляецца аб тым, што ў калгасе імя Гасталі створаны народны ўніверсітэт культуры з двума факультэтамі — музыкі і выяўленчага мастацтва. Яго арганізатары — Мініскі раённы аддзел культуры, Сяніцкая музычная школа і Дзяржаўны мастацкі музей БССР. Рэктар універсітэта — вядомы музычны школьнік В. Неганца.

Заняткі адбываюцца два разы ў тыдзень. Слухачы праслухай ўжо лекцыі: «Беларуская савецкая музыка 50 год», «Музыка і яе выразныя сродкі», «Вакальны жанры і формы». Лекцыі чыталі музыканты С. Сінічэвіч, выкладчыкі музычнай школы Г. Іода, М. Шымак.

Па раскладу адбываюцца лекцыі і на факультэце выяўленчага мастацтва. Тут заняткі кіруюць навуковыя супрацоўнікі Дзяржаўнага мастацкага музея, Т. Карповіч, Т. Сцябіна, В. Чуркіна пазнамілі слухачоў універсітэта з вядомымі жанрамі выяўленчага мастацтва. Апошнія заняткі былі прысвечаны творчасці вядомага рускага жывапісца Андрэя Рублёва.

У плане ўніверсітэта лекцыі пра творчасць мастакоў К. Брулова, А. Іванова, скульптара Ф. Шубіна і іншых прадстаўнікоў рускага мастацтва. На аб'яднаных занятках двух факультэтаў адбываецца сустрэча з кампазітарамі, мастакамі і партызанскімі рэспублікамі.

У калгасе «Шлях» камунізму Мінскага раёна створаны музычны лекторы. Яго заняткі адбываюцца раз у месяц. Выкладчыкі музычнай школы Г. Іода і М. Шымак прычэталі ўжо калгаснікам лекцыі «Сучасная музычная культура Беларусі», «Савецкая масавая песня», «Музычная культура Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны».

У бліжэйшы час для слухачоў лекторыя будучы прычэталі лекцыі «Любімыя песні і музыка У. І. Леніна», «Народная музычная інструменты» і інш.

ЧЫТАЧЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

На час падрыхтоўкі да выбараў у Маскоўскае Саветы дэлегацый прыгоўных пры Кіеўскай раённай Доме культуры створана актывісцкая група, якая пачынае ўжо ў калгасе «Шлях» камунізму імя Талдыма «Перамога» саўчасна «Ганчары», «Нясёт» і інш. Лектары У. Шамаля, прычэталі выбарчым членам лекцыі на тэму «У. І. Ленін — заснавальнік і кіраўнік першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы» і «Савецкая выбарчая сістэма» — самая дэмакратычная ў свеце». Як правіла, пасля лекцыі адбываюцца кансультацыі з мастацкай самадзейнасцю, у якіх выконваюцца літаратурны і музычны творы пра вядомых правільна працоўных. Камуністычны партыі і Радзіму, народныя песні частушы.

А. ХРОМЧАНКА.

СОРАК ГАДОУ НА СЦЭНЕ

Добрую славу заваяваў у Слуцкім раёне драматычны калектыў, які быў створаны ў 1929 годзе нацыянальнай Бохшыцкай сярнячай школы Чырвоных і Белых Шахлевіч. Першы спектакль маладога калектыву — «Чырвоныя кветкі Беларусі» В. Гарбачэўскага. Клуба тады не было. Сцэна служыў т-м у былым нудзіцкім гумне, — уславімае Таццяна Шахлевіч.

Ішлі гады. Артысты-аматары пад

ЛЕБАЛАННЕ

14 лютага Першая праграма 10 — тэлебачанне школы. Беларусь літаратура 9-я клас. «Прырода ў паэме Я. Коласа «Новая зямля». 9:40 — «Арма Гітлера». Кінаварыс 10:00 — тэлевізійны навіны (М) 10:15 — для дзяцей. «Прыходзіць катэдра». 10:45 — «Матрос Чыкава». Мінскі фільм (М) 12:15 — «Снежная каралева». Выходзіць хараграфічнай групы Палаца культуры. Тэлебачанне 16:40 — праграма перадач 16:45 — тэлевізійны навіны (М) 17:00 — для школьнікаў. Беларускі пісьменнікі Яна Брыль 17:40 — «Тод вядома балета». Пра адборачны конкурс да Міжнароднага фестывалю талентаў «Анібарам Явін» 18:50 — год дзіцячым ударнай работы «Дзевяці пяцігоў» 19:20 — «На музычнай хвалі» 19:30 — «На вяршыні знамя». Тэлебачанне. Тэлевізійная школа. Перадача другая. «Глобальная карта» — камікс зямля. 20:00 — «Эстафета навіны» (М) 20:45 — «Часопіс «Беларусь» — 25 гадоў». 21:45 — тэлевізійны тэатр міншчын «13 красавіка» (М) 22:50 — «А ў нас у савіцкім». Музычная асяляла праграма (М) 23:50 — «Толькі факты». Праграма перадач.

Другая праграма 17:00 — «Масква Сафія». Тэлевізійны перадача перадач (М) 18:15 — для школьнікаў «Сваецкі зорнік» (М) 18:45 — «Фінштэпа і спорт» (М) 19:15 — канцэрт з твораў кампазітара А. Астроўскага (М) 20:00 — экран — завочнікам. Пасторыя

ДЗЕЮЧЫЯ АСОБЫ:

М. Леначка, калі ж ты, паршэе, выйдзеш заўзям? Д. Сама б'рада, мамусе, ды вось няма нікога на прыкмеце. М. Госпады, колкіх маладых людзей да цябе залічалася, і якіх мілых! Д. Мілых? М. Канечне, мілых. Стасік, напрыклад. Д. Стасік? М. Забылася ліба? Вы заўсёды так згодна гулялі ў пасочнін. Аднойчы ён зламаў тваю лататку, і ты абавязала яго рыжым, рудым таўстуном. Пасля гэтага, на жаль, усё было скончана, а шкада — Стасік быў з добрай сям'і! Потым з'явіўся...

М. Зігмунт. М. Я не, дэвушка. Зігмунт быў дасяг Кавіка, а пасля Стасіка быў Толькі. Д. Ага, здаецца, такі боніет. Я яго вельмі любіла, нават падарыла яму сваю фатаграфію. Толькі вольне магу ўспомніць, з-за чаго мы з Толькікам пасварыліся? М. Як жа гэта? Зусім такую ж фатаграфію ты падарыла Каваліцкім на ўзнагароду за то, што ён піў ваду са шклянкі, стоячы на галаве. Толькі гэта не спадабалася, ён адлучыў Каваліцкіх, а потым, сорамна прызнацца, Каваліцкі яго пазгаварыў, яны парвалі таварыства, а на нашых дзверках напісалі: «Лена — дурніца».

Д. Правільна, было такое. Я пазнаёмілася з Кавікам, калі ён сіраў з нашых дзверей гэтыя словы. Вось быў лугенічкі і які паслужылі ў яго пастаянна пасылала ў магазін. М. Ён быў у сто разоў лепш за Зігмунта. Той на мяне воўкам глядзеў. Д. Таму што Зігмунт не мог перажыць, што нарадзіла мяне ты, а не ён. Дзякуй богу, што ў нас нічога не выйшла: ад раўнасці ён здарушыў бы мяне калі-небудзь, як Агэла. М. Пастой, пастой, Леначка, а што было пасля Зігмунта? Д. Пасля Зігмунта быў прастой. Мне трэба было здаць экзамены на атэстат сталасці.

М. А я, трыціна, думала, што ты, хоць і з некаторым спяшэннем, пачынаеш ухіляцца хлопчыкам. Аж не, такая паласа ў тавым жыцці ішча не наступіла. Д. Ён прышоў разам з Алікам. М. Правільна! Я лезла пра яго і не забылася! Алік тады дохлі бландзі. Ох, вольне яго каго я не любіла. Па тавы было відаць, што чалавек — дрэнны. Д. Па тавы было відаць, што ён каварокі, а ярэпела я яго так, каб час бавіць, пакуль не падвернецца што-небудзь лепша. А дае ўжо там хто натрапіцца, калі ён ад мяне ні на крок не адыходзіў.

М. КАРНІЦЕВ. Гэта зарылася ў невядомай індэкснай горадзе ў час дэвальвацыі фунта стэрлінга. Служачы мінскага аддзялення англійскага банка Уявіць дзень прасядзеў без работы: не было кліентаў. Пад канец дня ўраўняўся папрасіць свайго кліента.

— Біце ачыніце, калі ласка, галавы ўваход. Праз некалькі хвілін памочнік вярнуўся і сказаў: — Дарункі, сэр, галавы ўваход замкнёны. Мы чакалі яго адчыніць сёння раніцай.

3 часопіса «Чыхаславакія».

У РЕДАКЦЫЮ ГАЗЕТЫ

«ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА»

Прасім перадаць праз вашу газету самую сардэчную падзяку ўсім арганізацыям, чытачам, сябрам, якія павіншавалі нас у сувязі з прысвечаным 30-годдзю з'яўлення ў свет «Заслужаным дзеяч культуры Беларускай ССР».

Міхал ІСАКОўСкі, Яўген ХАЛЕМСКІ, Якаў ЯЗЭЛСКІ.

16 лютага

Першая праграма 8-25 — праграма перадач 8:30 — для студэнтаў тэхнікума. Электратэхніка 9:00 — «На зарыску станіасі» (М) 9:15 — тэлевізійны навіны (М) 9:30 — «Вуліцкія навіны» (М) 10:00 — «Музычны ніс» (М) 10:30 — «Трав час». Прэм'ера тэлевізійнага фільма (М) 10:50 — «Навіны дзён». Кінаварыс 11:00 — «Хроніка музычнага жыцця рэспублікі». Народная творчасць у гады Вялікай Айчыннай вайны» 11:40 — для школьнікаў «Лермантаў у Пацігорску». Дакументальны фільм 12:00 — аўстрач. выбарам у маскоўскай Саветы БССР «Тэлевізійны агітунт» 13:00 — «Сельская гадзіна» (М) 14:00 — С. Жаромскі «Грэх». Прэм'ера тэлевізійнага спектакля (М) 15:20 — чэмпіянат свету па хакеі з мячом. СССР Швейцарыя С. Стакгольм. У перапынку — тэлевізійны навіны (М) 17:15 — праграма каліролага тэлебачання «Навіны дзён». Фестываль шматсерыяльных савецкіх і замежных фільмаў «Сустрэчы» (ГДР). Прэм'ера. Другая серыя (М) 17:30 — чэмпіянат свету па скарнастым бегу на скарнастым бегу на лыжах (мужчыны) (М) 22:45 — «Ванілот» (М) 23:45 — «Толькі факты». Праграма перадач.

Другая праграма 12:00 — «Веды».

Перадача з Тбілісі, 12:30 — пра-

З заручэнкага Гумару

М. А ўсё-такі, апрача Аліка, з табой заручыўся мой дарагі Януш! Д. Не таво дарагі Януш заручыўся са мной, а я заручылася з ім. Каб не чагла в справы ў свае рукі, ніякіх заручыні не будзусі.

М. Як ты магла, Леначка, заклучыць галаву такому дэбрычымому маладому чалавеку, а потым пакінуць яго з носам? Д. Ён быў прэб'юе мнэ, каб адлучыцца ад Аліка, да таго ж ён сто разоў у дзень пагаварыў мяне, што кахае мяне такою, якая я ёсць. Ад яго мяне пазбавіў...

М. Леначка, як у цябе язык паварочваецца скажаш такое «пазбавіў»?

Гэты ветрагон, гэты лятун, якога ты называла «коцікам», які навучыў нас гуляць у карты і кожны вечар абгуляваў мяне!

Д. Алік ён быў чалавекам, не пазбавіў свавольна аднаго з такіх людзей, якіх даводзілася гуляць з яго любіла казіць па рстаранах і кафе, а коцік, ніколі б не пайшоў на тое, каб за яго пашліла жанчына.

М. Нюгодзік ён быў, а не коцік. Як і яго пераемнік Антон, які ледзь не перахаў і цябе сваім матачыкам. Тады, дарэчы, вы і пазнаёміліся.

Д. Так ужо і перахаў, ён мяне толькі крышчэчку закрануў.

М. Так ші іншак ён мог забіць цябе! А ші вядзеш ты, што ён... і ўжо не хацела хваляваць цябе і таво маўляў. Я аднойчы гавару яму: «Скажыце, малады чалавек, вы ходзіце да Леначкі з сумленымі намерамі?», а ён мне: «А выбіраць, па-вашаму, я не маю права».

Д. Антон быў вельмі дасціпны! Вольне ўжо з кім было весела. За яго я выйшла б не задумваючыся. Цяпер мне аразумела, чаму ён пазб'яў гаварыць аб гэтым. Гэта ты спудзіла яго. Такое спытаць у дваццатым веку?

М. У дваццатым ці не ў дваццатым, а ў дваццатывагадовай дачкой клопатаў не абярэцца. Леначка, па гэты раз можа ўжо сур'ёзна? Мне так хоцаша прычыць кабэжыні жанычын, пад крышчам прыстойнага, добрага чалавека!

Д. Каб ён быў рыжы, як сьбар майго дзясціства Стасік, каб ён быў за мяне, як Толькі, каб быў адным, як Кавік, каб хоць крышчу быў такім раўнявым, як Зігмунт, каб страціў розум з-за мяне, як Алік або Януш, каб быў дасціпным, як Антон, і каб кінула ў яго была такая ж тугая, як... ах, напэўна, ты яго не вядзеш, вольне тавы б я за яго выйшла. У яго ж — і адной з гэтых якасцей, а толькі хоча жыць на мяне.

М. Ты бабавіла, Леначка, што ішч ён павінен умець піць ваду са шклянкі, стоячы на галаве, як гэта рабіў Каваліцкі. Пераклад з польскай мовы.

АНГЛІЧАНЕ СМЯЮЦА

Містар Браун атрымаў з падатковага ўправа «Апошнее папярэджанне», у якім паведамлялася, што тэрмін уплаты падаткаў мінуў і яму пагражаюць сур'ёзныя непрыемнасці. Браун адказаў і сказаў: — Я заплаціў бы свае падаткі раней, але я не атрымаў зашага першага папярэджання.

— Вачыце, — адказаў служачы, — у нас скончыліся бланкі з першым папярэджаннем, і акрамя таго, мы пераналіналі, што апошнія папярэджанні больш дзейсныя.

Гэта зарылася ў невядомай індэкснай горадзе ў час дэвальвацыі фунта стэрлінга. Служачы мінскага аддзялення англійскага банка Уявіць дзень прасядзеў без работы: не было кліентаў. Пад канец дня ўраўняўся папрасіць свайго кліента.

— Біце ачыніце, калі ласка, галавы ўваход. Праз некалькі хвілін памочнік вярнуўся і сказаў: — Дарункі, сэр, галавы ўваход замкнёны. Мы чакалі яго адчыніць сёння раніцай.

3 часопіса «Чыхаславакія».

ДАРАГІЯ ТАВАРЫШЫ!

23 лютага савецкі народ адзначае 51-ю гадыні свайх Узброеных Сіл.

Магутная родная армія пільна ахоўвае мір і шчасце Савецкай краіны.

НЕ ЗАБУДЗЬЦЕСЯ ПАВІНШАВАЦЬ СВАІХ РОДНЫХ І СЯБРОў З 51-Й ГАДАВІНАЙ САВЕЦКАЙ АРМІІ І ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТУ.

ДА 16 ЛЮТАГА УКЛЮЧНА ПРАДПРЫЕМСТВЫ СУВЯЗІ ПРЫМАЮЦЬ

ВІНШАВАЛЬНЫЯ ТЭЛЕГРАМЫ

з тэрмінам уручэння, устаноўленым адпраўніком тэлеграмаў.

Не адкладвайце адпраўку віншаванняў на апошнія перадсвяточныя дні, калі падпрыемствы сувязі з-за вялікай перагрузкі забеспячэння свавольна дастацьку тэлеграм не могуць.

АДПРАўЛЯЦЬ ВІНШАВАЛЬНЫЯ ТЭЛЕГРАМЫ, ПІСЬМЫ І ПАШТОУКІ СВОЕЧАСОВА.

Міністэрства сувязі БССР.

Галоўны рэдактар Н. Е. ПАШКЕВІЧ.

Рэдакцыйнае кіраўніцтва: З. І. АЗГУР, В. М. АЛАДАЭ, А. Ц. БАЖКО (намеснік галоўнага рэдактара), Б. І. БУР'ЯН, А. І. БУТАКОУ, Р. С. БЯРОЗНІ, К. Л. ГУБАРЭВІЧ, І. М. ДЭБРАЛЮБАЭ, В. У. ІВАШЫН, А. С. КАЗЛОўСкі, П. М. МАКАПЭ, І. П. МЕХАў (адначасна скартар), Р. К. САБАЛЕНКА, І. А. САНКОВА, М. Г. ТКАЧОУ, Ю. М. ЧУРНО, Р. Р. ШЫРМА.

«Літаратура і мастацтва» выходзіць у аўтаран і пятніцу.

НАШ АДРАС І ТЭЛЕФОНЫ:

г. Мінск, вул. Захарова, 19. Тэлефоны: рэдакцыйнае аддзяленне — 3-24-61, намеснік галоўнага рэдактара — 3-25-25, адначасна скартары — 3-24-62, аддзяленне вывучэнчага мастацтва, з'яўляючыся, вытворчай эстаблём — 3-24-62, аддзяленне публіцыстыкі — 3-22-04, аддзяленне інфармацыі — 3-44-04, выдывавае — 6-25-19, бухгалтэры — 6-25-87.

«Літаратура і мастацтва» — орган Міністэрства культуры і правлення Саюза пісьматэлей БССР Мінск.

Друкірава выдывае «Звезда».

Індэкс 63856.

АТ 00075

Сын канчае коледж, і бацька рашыў сфатаграфавана з ім на плячы. — Станце бліжэй да бацькі. — Сказаў фатаграф маладому чалавеку, — і пакаладзіў руку яму на плячо. — Вядзь, будзе правільней, — запярэчыў бацька, — калі ён стане побач і апусціць руку ў маю кішэню. — Значыць, ты хочаш атрымаць лішчэ адзін выхадны? — бурнінуў чыф да хлопчыка-паслынага. — Я хацеў бы вельмі, на што ты спадзеваўся сёння? У гэтым годзе ты ўжо чатыры разы браў выхадны для пахавання свайго дзядулі. — Сёння мал бабуля зноў выходзіць заўзям, — адказаў падлетак.

Поспешы прабачына, што яго выступленне было знадта кароткае, прамаўца заўважыў, што ў некаторых выпадках ланкіччасць мае і свае перавагі. Як прыклад, ён прычэтал ваву пісьма аднаго маладога чалавека на сваёй каханай: «Дарагая А. Дарагі пазнаёміцца, калі ты будзеш у Мінску». На наступны дзень пайшоў аднаго «Дарагі Б. Навошта пытацца? Згодна. Хоць сёння».

Пераклад з польскай мовы.

